

ČESKOBRATRSKÁ
CÍRKEV
EVANGELICKÁ

ČESKÝ BRATR

TÉMA

JAK POZNÁVAT BOHA?

- 8** Rozhovor s rabínem Davidem Maxou – A. Rozbořilová
- 19** Zjevuje se Bůh i dnes? – O. Kolář
- 27** Žijeme v jedné církvi: Chrudimský seniorát – D. Ženatá
- 38** S Ruth Konvalinkovou o novém gymnáziu – O. Macek

První kolo přijímacího řízení na Evangelickou teologickou fakultu Univerzity Karlovy

Přihlášky přijímáme do 31. března 2024!

- Sociální a pastorační práce
- Teologie křesťanských tradic
- Evangelická teologie
- Protestant Theology
- Komunitní krizová a pastorační práce – Diakonika
- Teologie – Spiritualita – Etika
- Evangelická teologie
- Protestant Theology

TÉMA

- 7** Biblická úvaha – *J. Tengler*
- 8** Rozhovor s rabínem Davidem Maxou – *A. Rozbořilová*
- 13** Průkopníci zjevení – *J. Hoblík*
- 17** Bůh na tisíc způsobů – *F. Outrata*
- 19** Zjevuje se Bůh i dnes? – *O. Kolář*
- 21** Otázka na tělo – *A. Rozbořilová*

MOJE CÍRKEV

- 27** Co mají sbory společného? Michala Brandu! – *D. Ženatá*
- 30** Světlo pro Děčín se rozzářilo – *A. Rozbořilová*
- 32** Křesťané různých denominací se spojili v modlitbách za své bližní – *A. Rozbořilová*
- 35** Alianční týden modliteb v Krnově a Bruntále – *A. Rozbořilová*
- 36** K čemu vlastně potřebujeme faráře? – *A. Rozbořilová*
- 38** Chtěli bychom obohatit společnost i církev – *O. Macek*
- 42** Životní cesta faráře Jiřího Doležala – *J. Roskovec*

DIAKONIE

- 44** Jídlo proti zbraním – *J. Kozubková*

SLOVO

- 45** Království nebeské bez hranic aneb víra v cizině – *M. Vymětal*
- 47** Naděje v těžké době – *P. Vlnš*
- 48** Poznávat Boha po africku – *Š. Janča*
- 51** Přání k vstupu do druhého století – *M. Trgalová*
- 52** S dětmi do zaslíbené země – *L. Ridzoňová*
- 53** Poslední slovo – *J. Soběslavský*

ÚVODNÍK

Je Bůh v detailu?

Jak poznávat Boha? V únorovém čísle si pokládáme tuto těžkou, možná až troufalou otázku. Naší ambicí samozřejmě nebylo podat čtenáři zaručený recept na to, jak zjistit, co je Pán Bůh zač, kde si na něj počíhat. Bůh je tajemství, a je tedy v celosti nepoznatelný. I přesto ale můžeme jeho přítomnost zřetelně zažívat a cítit.

Základní premisou tematické otázky je to, že se nám Bůh poznat dát chce a také tak činí. Obrací k nám svoji tvář, podává nám ruku. Je na nás, vykročíme-li mu vstříc. V tomto čísle se proto chceme zamyslet nad tím, jak můžeme Pánu Bohu jít naproti. V jakých životních situacích a na jakých místech můžeme čerpat z jeho dobroty.

Věřím, že nějakou osobní zkušenost s Pánem Bohem a jeho blízkostí má každý z nás. Nezna-mená to, že k nám musí nějak zřetelně promlouvat, ani se to nemusí stávat často. Možná by zde platila okřídlená poučka, že Bůh je v detailu. Ano, někdy skutečně musíme být pozorní, abychom jeho konání či vůli rozpoznali. A někdy Bůh zkrátka mlčí. Skrze Kristovu oběť je s ním však pevně propojen každý z nás – za každého jednotlivého člověka totiž Kristus zemřel, každého z nás vykoupil. A také pro každého z nás má místo ve svém království.

Boží přítomnost smíme nepochybně zažívat v bohoslužebném shromáždění. S Pánem Bohem se ale můžeme setkat i jinde než při liturgii. Například skrze druhé lidi a jejich laskavost, naslouchání a odpuštění, anebo třeba skrze krásu a bohatství přírody, skrze zázrak života. Věříme přece, že každý život je dar, který nám dává sám Hospodin. Přeji vám všem inspirativní čtení a vnímavost pro rozpoznání Boží přítomnosti v každodennosti.

Adéla Rozbořilová

AKTUÁLNĚ

Evangelická teologická fakulta přijímá přihlášky ke studiu

Až do konce března mohou uchazeči o bakalářské studium podávat přihlášky na Evangelickou teologickou fakultu Univerzity Karlovy. První kolo přijímacích zkoušek bude v červnu 2024.

Na výběr mají uchazeči z několika studijních programů. V bakalářském stupni studia se v akademickém roce 2024/25 otevírají tři obory: evangelická teologie, sociální a pastorační práce a teologie křesťanských tradic. První dva jmenované obory navíc fakulta nabízí i v kombinovaném studiu, evangelickou teologii lze studovat také v angličtině.

Studium evangelické teologie uchazeče provede křesťanskou tradicí v širokém dobovém kontextu – od jejích kořenů až k současným podobám. Rozvíjí kritické myšlení a pokládá základy kvalitního humanitního vzdělání.

Obor sociální a pastorační práce spojuje praktickou přípravu studujících, založenou na současných poznatcích společenských a humanitních věd s jejich osobnostní a duchovní formací. Přípravuje k práci v celé škále výchovných a sociálních zařízení nebo k dalšímu studiu.

Teologie křesťanských tradic poskytuje základní teologické vzdělání a seznamuje s pro-

testantskou, katolickou i pravoslavnou tradicí, klasickými křesťanskými texty i nejnovějšími teologickými trendy.

Obsah přijímacích zkoušek na jednotlivé obory se liší. Zatímco na evangelické teologii se prověřuje zejména znalost Bible a schopnost práce s textem, uchazeči o studium sociální a pastorační práce budou prokazovat svůj všeobecný přehled, ale třeba také motivaci ke studiu. Přesná kritéria přijímacího řízení pro jednotlivé obory jsou k dispozici na webu fakulty.

Evangelická teologická fakulta Univerzity Karlovy nabízí studium, vedené špičkovými odborníky v oboru, založené na osobním přístupu a vzájemném respektu. Nabízí otevřené společenství a přátelské prostředí malé fakulty. Veškeré podrobnosti včetně informací o magisterských programech naleznete na stránkách www.etf.cuni.cz.

[etf.cuni.cz](http://www.etf.cuni.cz)/ARo

Postní sbírka podporuje vzdělávání dětí v Libanonu

Humanitární středisko Diakonie ČCE vyhláší tradiční postní sbírku, která letos začíná 14. února 2024.

Vybrané prostředky pomohou škole a školce v chudinské čtvrti Hay el Gharbeh na jihu Bejrútu, kam denně docházejí děti z chudých syrských a libanonských rodin a jejichž provoz zajišťuje komunitní centrum Tahaddi, dlouholetý partner střediska Diakonie ČCE.

Menším či větším darem pomohou dárci zajistit vzdělávání malých dětí i mladých studentů v zemi, kde se rodiny potýkají s následky konfliktů a s neutěšenou ekonomickou a politickou krizí v regionu. Finanční dar lze poslat

na účet 2400384700/2010 s variabilním symbolem 3247.

Postní sbírka, podporující nenahraditelnou činnost školy a školky komunitního centra Tahaddi, se koná s podporou synodní rady ČCE. Bližší informace se uvádějí na stránce www.postnisbirka.cz.

Jitka Kozubková, Diakonie ČCE

Velikonoční sbírka podpoří rekonstrukci kostela v Olomouci

Každoročně o Velikonicích pořádají evangelické sbory solidární sbírku na jeden stavební projekt. Sběrka se nazývá „Hlavní dar lásky“ a je organizována Jeronýmovou jednotou.

Ani letos to není jinak. Podpora tentokrát míří do Olomouce, do živého společenství, které vlastními silami opravuje zázemí pro bohoslužebné, kulturní i komunitní aktivity. Výtěžek sbírky v roce 2024 pomůže s další etapou tohoto stavebně i finančně náročného projektu. Olomoucké sborové zázemí by se výhledově mělo stát přirozeným evangelickým centrem regionu. Loňská sbírka na Hlavní dar lásky vynesla rekordních 1 394 023 Kč. Vybrané prostředky byly z rozhodnutí Jeronýmovy jednoty věnovány do Libčic nad Vltavou, kde pomáhají spolufinancovat stavbu farářského bytu.

Hof

Dobrovolníkem pro evropské setkání křesťanů naplno!

Pro Setkání křesťanů ve Frankfurtu nad Odrou ve dnech 7. – 9. června 2024 hledáme dva stevardy z řad mládeže. Odměnou nabízíme nejen uhrazení nákladů na cestu, ubytování a stravu, ale hlavně výjimečné společenství a zážitky.

Setkání křesťanů je fenomén, který se musí zažít: nabitě programy, zajímavá setkání, chvíle soustředění, modliteb i ticha stejně jako festivalový ruch, množství lidí... Místo vždycky pulzuje životem, sdílenou vírou a radostí. A vždycky je to zážitek!

Dvěma mladým reprezentantům z Česka tedy nabízíme možnost nahlédnout za organizační kulisy tohoto výjimečného setkání.

Úkolem stevardů bude vítat či doprovázet skupiny ze svých zemí a celkově pomáhat s organizací. Očekáváme věk alespoň 18 let, schopnost domluvit se (kromě češtiny) také němčinou nebo angličtinou, ochotu být na místě o dva dny dříve (od 5. června), ochotu zůstat přes noc se skupinou stevardů, ochotu pomoci a komunikovat s lidmi.

Za dobrovolnickou službu nabízíme: pohled do zákulisí dění, nová přátelství, kontakty a zážitky, možnost podílet se na evropsky výjimečné křesťanské akci, možnost smysluplně pomáhat skupinám z Česka, zaškolení a úhradu cestovních nákladů, ubytování a stravy.

Pokud vás nabídka zaujala a zvažujete svou účast, dejte nám vědět – zašlete nám, prosíme, tyto údaje: jméno, datum narození, adresu bydliště, církev a krátké doporučení sboru. To vše na adresu: hamrova@e-cirkev.cz. Stejně tak se na tuto adresu neváhejte ozvat i v případě, že si zatím nejste jisti a máte další dotazy nebo byste potřebovali více informací. Rádi vám vše vysvětlíme.

Hof

TÉMA: JAK POZNÁVAT BOHA

jak tě poznám Bože?

někdo mi podal ruku
když jsem nemohla vstát
začalo pršet
po hodně dlouhém suchu
zlomená ruka
dobře srostla

byl jsi to ty
Bože?

prosím tě
obejmi smutné
rukou máš přece dost

*modlitba **Lenky Ridzoňové,***

kresba: Sára Konvalinková

Jak poznávat Boha

Bůh – odkud ho znáte? Kde jste se s ním poprvé setkali? Není známo, kdy si lidé začali vyprávět o bozích a bohyních. Jak vůbec přišli na to, že by mohlo existovat něco božského či někdo božský? Rovněž není známo, kdy lidé před množstvím božstev začali přednostňovat boha jediného. Nejvyššího boha, je muž v psané češtině vyhrazuje velké počáteční písmeno B: Bůh – jeden, jedinečný, jediný. Ale odkud ho vlastně známe? Jak jsme se o něm dozvěděli?

„Nebesa vypravují o Boží slávě, obloha hovoří o díle jeho rukou. Svoji řeč předává jeden den druhému, noc noci sděluje poznatky. Není to řeč lidská, nejsou to slova, takový hlas od nich není slyšet.“ (Ž 19,2–4)

Mnohým lidem svědčí o Bohu příroda. Ve stvoření lze spatřit slavné činy Stvořitelovy. Majestátnost hor, klid večerní krajiny, krása květů, důmyslnost lidského oka, zázrak zrození, obrovské hlubiny vesmíru na jedné straně i titěrné hlubiny atomů na straně druhé... To vše svým jazykem vypráví o Bohu a jeho tvořivé moudrosti. Jenže jak poznamenává žalmista, „není to řeč, nejsou to slova, takový hlas od nich není slyšet“. Příroda sama od sebe nám o Bohu nic neřekne, na to nemá výrazové prostředky. Nevymyslela slovo bůh ani s malým b ani s velkým. Poznání Boha si přinášíme odjinud. Příroda může pouze přitakat tomu, co v ní o Bohu říkáme a cítíme my lidé.

„Bůh vyhlásil všechna tato přikázání: „Já jsem Hospodin, tvůj Bůh; já jsem tě vyvedl z egyptské země, z domu otroctví.“ (Ex 20,1–2)

K biblické víře, sdílené židy a křesťany, patří, že se o Bohu mluví v rámci dějin. Nikoliv příroda, nýbrž události a děje v lidském světě nás s Bohem seznamují. Bůh a jeho lid mají společnou historii. Něco společně zažili. My osobně

jste u všeho přímo nebyli, ale předáváme si dál mezi sebou vyprávění o tom, jak Bůh povolal k požehnání dávné praotce a pramáti, jak se ujal zotročených Izraelců a mluvil k nim na cestě ke svobodě, jak prostřednictvím proroků vedl k nápravě a naději otrěsené obyvatele Judska. Boha poznáváme z příběhů o lidech, kteří v Boha věřili. Na nich se i nám ukazuje, jaký Bůh je. Směrodatné příběhy a úvahy jsme si sepsali do Bible, z níž se učíme jazyku víry. Kolem Písma svatého se konají naše bohoslužby, aby i další poznali, jak je tomu s Bohem a s lidmi. Poznání Boha vyrůstá ze slov.

„Boha nikdy nikdo neviděl; jednorozený Syn, který je v náručí Otcově, nám o něm řekl.“ (J 1,18)

Uprostřed nespočetných lidských slov o Bohu mají zvláštní postavení slova Kristova. Když Ježíš mluví o Bohu, promlouvá z důvěrné blízkosti, jakou nikdo jiný nemá. Nebýt vůči Bohu v opozici, nýbrž se mu svěřit a spočinout u něj v životě i ve smrti. K tak bezmeznému dětskému důvěře Ježíš zve svými slovy. Ve své modlitbě před zatčením říká: „Život věčný je v tom, když poznají tebe, jediného pravého Boha.“ (J 17,3) Když o Bohu nemlčíme, když o něm pravdivě mluvíme, když k němu opravdově promlouváme, poznáváme postupně, jaký je. Je nám nakloněn, je k nám laskavý. S takovým Bohem je radost žít. Naše bohoslužby, naše četba Bible, naše modlitební ztišení jsou zdroje, jimiž k nám proudí život věčný.

Jak Boha poznávat? Dopusud jenom neúplně, dosud nám k celému poznání Boha mnohé schází. Apoštol Pavel píše: „Nyní poznávám částečně, ale potom poznám plně, jako Bůh zná mne.“ (1K 13,12) I když zatím Boha někdy známe jenom žalostně málo, on nás už zná dobře.

Jiří Tengler

Písmo člověka varuje před hledáním důkazů Boží existence

O progresivním židovství, teologii procesu a Tóře, která není v nebesích

David Maxa se narodil v Bratislavě, za své druhé rodiště ovšem považuje Prahu. O židovskou tradici se začal zajímat, ovlivněn vyprávěním svého otce, operního pěvce Hynka Maxy, který přežil holokaust. Po studiu judaistiky a religionistiky na Husitské teologické fakultě Univerzity Karlovy David Maxa studoval v rabínském semináři Abraham Geiger College v Postupimi, v rámci studií strávil také rok na Konzervativní ješivě v Jeruzalémě. V roce 2020 byl ordinován rabínem. V současnosti vede progresivní židovskou komunitu Ec chajim („Strom života“) v Praze, kterou v roce 2019 spoluzaložil. V rámci Federace židovských obcí v ČR působí také v Liberci a Děčíně. Kromě toho se aktivně zajímá o mezináboženský dialog. Za svoji snahu na poli prevence antisemitismu získal v roce 2021 Cenu Miroslava Petruska. Od roku 2023 je člen představenstva Světové unie progresivního judaismu.

Začnu možná trochu zhurta. Co vás naplňuje jistotou, že Hospodin existuje?

Svět. My lidé. Že jsme tady, že žijeme, že dýcháme, že milujeme. To je pro mě jistota. Když můžeme Boha poznat prostřednictvím jeho stvoření.

Tuhle provokativní otázku jsem položila jako oslí můstek k pojmu zjevení či

osobní zkušenosti s Bohem. Myslím, že my evangelíci si s tím trochu nevíme rady. Nejsou nám vlastní různá vidění ani svědectví, na štíru jsme i s mystikou. Jak se zjevením pracují Židé? Promlouvá k nim Hospodin?

Řekl bych, že židovství se všeobecně přiklání k racionalitě. Neznamená to ovšem, že bychom mystickou stránku ignorovali. Existuje jeden známý příběh, jak se hádají rabíni s rabínem Eliezerem ben Hyrkanem na jedno hala-chické [nábožensko-právní] téma. Podle Eliezera na důkaz toho, že má pravdu, se stanou nějaké zázračné události. Všechny se splní. Jako poslední má promluvit Boží hlas, aby potvrdil Eliezerovu pravdu. I to se stane a rabíni na to zareagují slovy: „Tóra není v nebesích!“ Znamená to, že je Tóra v rukou člověka, který je odpovědný za její interpretaci a aplikaci v životě. Na druhé straně by ale člověk neměl zapomínat na vztah s Bohem. Nejvíce se mi líbí, jak o způsobu komunikace s Bohem píše filosof Martin Buber, který říká, že Bůh je to veliké „Ty“.

Ted' jste mi sebral vítr z plachet, protože k Buberovi směřovala moje další otázka.

Měla jsem na mysli jeho slavnou myšlenku: „Člověk se stává Já skrze Ty“. Zjednodušeně řečeno tím míní, že naše identita je utvářena vztahem s druhými. Myslíte, že by šlo tuhle Buberovu myšlenku aplikovat i v teologicky?

Utváří v židovských očích obraz Boha to, jak jedná s člověkem?

Buberova představa hledání Boha v druhém člověku a v jeho stvoření je velmi hluboká a pro židovství příznačná. Existuje jeden chasidský příběh, ve kterém se jeden žák ptá svého učitele, kde je Bůh. Na to mu učitel odpoví: „Bůh je tam, kam mu dovolíš vejít.“ Jde o dialogický princip. Ten je mj. hodně reflektován v něčem, co bych nazval teologie procesu. Je znát, že vztah mezi Bohem a člověkem se postupně vyvíjí. Člověk není statický a Bůh také ne. Z židovského hlediska není přesná představa o Bohu, který se nemění, zůstává stále stejný. A to je právě i určitý výsledek dialogu mezi člověkem a Bohem. Obě strany mají na sebe navzájem vliv a jedna druhou mění.

V našem časopise se letos zabýváme pojmy křesťanské víry. Kdybyste měl vybrat několik nejdůležitějších pojmů židovské víry, které by to byly a proč?

V první řadě je třeba říct, že judaismus není možné charakterizovat pouze slovem víra, protože kromě ní může být židovství v různé míře též národem, tradicí, způsobem života, kulturou, soustavou zvyků a hodnot. Žid může být člověk svým způsobem vlastně i bez toho, aby věřil v Boha. Hovoříme-li však o židovství jako o náboženské tradici, pak je nejdůležitějším pojmem Tóra, protože její studium je zdrojem inspirace k naplnění života Boží vůlí. A jak říkají rabíni, Tóra lze shrnout v jedné větě následující formulací: „Nedělej svému bližnímu to, co nechceš, aby dělal on tobě. To je celá Tóra, zbytek je komentář, jdi a uč se.“ První věta je vlastně komentářem k Leviticu 19,18: „Miluj svého bližního jako sebe sama.“ Tóra je podle staré rabínské moudrosti jedním ze tří pilířů, na kterých stojí celý svět. Ty dva další jsou *avoda*, jak se v hebrejštině nazývá modlitba, a *gmilut chasadim*, skutky milosrdenství. Žid by měl nejen studovat Tóru a modlit se, ale také to vše uvádět v realitu dobrými činy. K dalším důležitým pojmům nepochybně patří slova *šabat* (den odpočinku), *micvot* (příkázání), *tefila* (modlitba), *cedaka* (charita), *cherut*

(svoboda), *mišpacha* (rodina) a *erec Jisra'el* (izraelská země).

rabín David Maxa

Dějiny křesťanské teologie od počátku poletuje touha dokázat Boží existenci. Jak je to v židovství? Rezonuje v něm také touha Boží existenci exaktně doložit?

V židovství není snaha exaktně dokázat existenci Boha tak zřetelná jako v jiných náboženských systémech, a pokud se již objeví, důkaz se pokouší nalézt prostřednictvím Božího stvoření. Fakt je, že v přílišné snaze dokázat Boží existenci exaktními metodami vidím jisté riziko. Myslím, že čím více se člověk pokouší Boha ►

uchopit a instrumentalizovat, tím větší je nebezpečí, že se od něho vzdálí. Opět zde narážím na onu teologii procesu, která je tak krásně vyjádřena ve slovech „*ehje ašer ehje*“, která říká Bůh, když se ho Mojžíš ptá, jak jej má nazvat [Ex 3,14]. Občas se překládají jako „jsem, který jsem“, lze je ale také přeložit jako „budu, který budu“ anebo „stanu se tím, kým se stanu“. Myslím, že je to zároveň výzva, aby se o přílišné uchopení Boha člověk nepokoušel.

Jaký máte postoj v otázce přístupu k Písmu? Křesťanská i židovská tradice učí, že je máme brát vážně a mít je v úctě. Některé pasáže ale nelze chápat doslovně, pokud nechceme sklouznout k fundamentalismu. Kam až v této relativizaci ale můžeme zajít, aby se z Písma nestal jen „kus papíru“?

Ortodoxní židovství zastává názor, že Penta-teuch [pět knih Mojžíšových] byl slovo od slova darován Mojžíšovi na Sinaji. Progresivní židovství se na to dívá jinak. Podle něj je text Tóry skutečným Božím slovem, které bylo uslyšeno a zaznamenáno lidmi doby, kdy tento text vznikl. Autentický je v tom smyslu, že reprezentuje skutečný dialog člověka s Bohem, přičemž musíme počítat s tím, že stejně jako není statický Bůh, statický by neměl být ani náš pohled na Písmo. Náš úkol je snažit se výklad Písma aktualizovat v každé generaci. Měli bychom zachovat kontinuitu jím předávané tradice, ale zároveň zabránit tomu, aby zkosnatěla a přestala být aktuální. Jestli se nám to někdy podaří, nebo nepodaří, to už je potom další věc. A to je riziko toho, že jsme. Snažit se musíme. (*usmívá se*)

Podobně jako židé i evangelíci kladou důraz na vzdělanost, Písmo, intelektuální poznání. Mezi mistrovské disciplíny evangelické teologie patří exegeze, výklad Písma. Možná jste to už trošku naznačil v předchozí otázce, ale jak s kanonickým textem pracují židé?

Výklad textu je něco, s čím se v židovství pracuje už od počátku rabínské tradice. Ta nám dává k dispozici soustavu exegetických pravidel, která stanovují, jakým způsobem text můžeme vykládat, kde jsou hranice. Právě proto máme k dispozici široké spektrum rabínských komentářů, které vznikají v podstatě až dodnes.

mezináboženská debata s římskokatolickým knězem Markem Orko Váchou

Sdílíme též část Bible – z křesťanského pohledu v podstatě celý Starý zákon, jehož součástí jsou i knihy proroků. Tuším, že proroci mají pro židy poněkud jiný význam než pro křesťany. Jak tyto knihy židovská tradice pojímá?

Už ze synagogální liturgie je možné odvodit, že největší důraz je kladen na Tóru, která se celá přečte v průběhu jednoho roku. Pokud jde o proroky, je zvykem v synagoze číst tzv. *haftaru*. Tradičně je ke každému týdennímu oddílu z Tóry přiřazen oddíl z proroků, který s ním nějak tematicky koresponduje. Ačkoliv neexistuje systematické čtení, které by prošlo všechny proroky, objevují se citáty z nich např. v Talmudu a člověk je tímto způsobem veden k tomu, aby je studoval. Důležité je především systematické studium Tóry a Talmudu, proroci ale samozřejmě také hrají svoji roli. Zejména pro progresivní židovství mají velkou váhu zejména jimi prezentovaná společenská kritika či důraz na spravedlnost.

Jak zacházíte s žánrem proroctví, které mj. předznamenává příchod mesiáše, což je minimálně v případě křesťanství tou zásadní zprávou? Zaujímá prorocká zvěst specifickou pozici i v rámci židovské teologie?

V Talmudu se objevují dva pohledy na otázku, kdy mesiáš přijde. Jeden říká, že se objeví v období, kdy ho bude velmi potřeba, kdy svět nebude v příliš dobrém stavu a bude třeba jej spravit. Druhý koncept tvrdí, že mesiáš se objeví, až když nebude potřeba, až bude svět přičiněním člověka natolik dobrý, že nebude třeba nikoho zvenčí, aby jej opravoval. Když si mám mezi těmito dvěma směry vybrat, ztotožňuji se s tím druhým. Ten princip říká, že je v našich rukou, abychom pečovali o svět a učinili z něj lepší místo k životu.

Ať je to tak, či onak, myslím, že židy i křesťany všech názorů spojuje optimistická představa, že věci dopadnou dobře. Vědomí, že neskončí soumrakem, zničením, ale že jdou správným směrem, je velmi podstatné nejen pro vztah člověka k Bohu, ale vůbec i pro naše nahlížení na život.

V křesťanském prostředí je běžné čerpat z židovské filosofie i náboženské tradice. Zajímalo by mě, jestli to vlastně může aspoň do určité míry fungovat i opačně. Může být křesťanská tradice inspirací pro židovství, třeba právě v otázce poznávání Boha?

Určitě! I když se židovství rozchází s křesťanstvím v pojetí Boha, tím, že obě náboženské tradice již více než 2000 let koexistují, často se i ovlivňují. V rámci obou náboženství jsou koncepty, které mohou být inspirativní pro druhé.

Čím je tedy křesťanství inspirativní pro vás?

V první řadě bych rád zmínil křesťanský Nový zákon, jehož myšlenky se v mnohém podobají myšlenkám Talmudu, a proto je nesmírně zajímavé oba texty srovnávat a zkoumat, v čem se

podobají, a v čem se liší. Dále je to například role ticha. Toho v synagoze moc nenajdete. Židovství je hodně spjato se studiem a často s vášnivou diskusí, ale myslím si, že je důležité se někdy ztišit. Další věc, která mi připadá zajímavá, je institut zpovědi. Věřím, že někomu může takový osobní rozhovor s duchovním, pokud není vnímán mechanicky, hodně pomoci. Velkou inspirací v oblasti mezináboženského dialogu je pro mne osoba českého rabína Richarda Federa, jenž se vzájemným vztahem židovství a křesťanství zabýval.

David Maxa s evangelickým farářem Mikulášem Vymětalem

Letos jste se stal vůbec prvním zástupcem Federace židovských obcí na Ekumenické novoroční slavnosti, kterou společně pořádá Ekumenická rada církví a Česká biskupská konference. Je pro vás mezináboženský dialog a vzájemné sblížení tradic prioritou?

Jistě že ano. Myslím, že je podstatné, aby si lidé rozuměli navzdory odlišnosti svých náboženských tradic, aby se dokázali radovat z podobností a respektovat odlišnosti. Toho, že letos ERC přizvala i mě jako zástupce židovské komunity, si velice vážím. Považuji to za významné gesto, ale i způsob cesty k vzájemnému porozumění. Kromě toho na ERC velmi oceňuji, že se po teroristických útocích na izraelské civilisty ►

7. října 2023 jednoznačně postavila za Izrael. Rád bych ještě zmínil svoji radost z toho, že se mohu podílet na řadě mezináboženských aktivit. Jako příklad uvádím diskuse, na kterých mi bylo potěšením spolupracovat s evangelickým farářem Mikulášem Vymětalem, ale také třeba s katolickým knězem Markem Orko Váchou. Též je mi potěšením působit jako duchovní, doprovázející v Centru péče o duši Univerzity Karlovy. Často také přijímám pozvání k přednáškám a besedám v křesťanských farnostech po celé zemi.

Progresivní judaismus

- V celosvětovém měřítku nejrozšířenější židovský proud (ke Světové unii progresivního judaismu židovské komunity se hlásí přibližně 1,2 milionu židů), v ČR se k progresivnímu židovství v současné době hlásí pět komunit.
- Kořeny má v Německu 18. a 19. století, jeho rozvoj je spjat s filosofem Mosesem Mendelssohnem (1728–1786) a rabínem Abrahamem Geigerem (1819–1874).
- Byl velmi silně přítomen v českých zemích před druhou světovou válkou, jedním z jeho významných center byla pražská Španělská synagoga.
- Je otevřen reformám tradice v souvislosti s požadavky moderní doby (např. plné zrovnoprávnění žen a mužů v náboženské oblasti, uznávání židovské identity v mužské linii, začlenění nežidovských partnerů svých členů atd.).
- Klade důraz na dialog s lidmi rozličného náboženského a kulturního ukotvení.
- Angažuje se v oblasti prosazování etických hodnot, např. v pomoci sociálně slabým, v ochraně životního prostředí.

Nedávno vám vyšla krásná kniha s názvem *Mazal tov*, ve které představujete různé prvky židovské tradice. Kniha chronologicky zpracovává různé rituály, které jsou součástí životního cyklu židovského člověka. Začíná momentem narození a končí pohřbem – je to vlastně takový příběh. A právě roli příběhů mám s judaismem také výrazně spojenou. Je možné příběhy vnímat také jako jednu z cest, jak Boha poznávat nebo se k němu přibližovat?

Příběhy jsou pro židovskou tradici opravdu velmi důležité. Týká se to nejen Tóry, která je sama příběh. Jsou to ale také chasidské příběhy, o kterých pan profesor Hošek nedávno vydal velmi krásnou a zdařilou knížku. Příběhy hrají důležitou úlohu nejen v rozvíjení vztahu člověka k Bohu, jsou také zásadní pro tříbení vlastní identity, protože lidé svou životní realitu strukturují na základě příběhů, se kterými vyrůstají. Jsou tu také příběhy rodin, to je v židovské tradici velmi důležité. V důsledku nacismu a komunismu bohužel byly tyto rodinné příběhy často zpřetrhány. A tak je pro mě velmi povzbudivé, že navzdory tomu, kolik toho bylo zničeno, se tato kontinuita obnovuje. Často za mnou chodí lidé, kteří zjistili, že měli židovského předka a chtěli by se o tomto svém dědictví dozvědět víc.

Co je podle vás pilířem židovské tradice a proč na ni židé kladou takový důraz?

Je to podle mě tím, že židovská tradice skutečně zasahuje do všech aspektů lidského života. Velmi propojena je i s tělesnými věcmi. Nevnímá tenzi mezi tělesností a duchovností jako něco negativního. Tělo není přítěž, ale naopak požehnání, protože skrze ně může člověk být ve světě Boží posel a pracovat na jeho nápravě. Židovská tradice také pracuje s tzv. *brachot*, požehnáními, která se říkají při nejrůznějších příležitostech, například před jídlem. Říká se, že člověk by měl říct minimálně

100 požehnání za den. Je tak neustále vyzýván k tomu, aby spojoval fyzickou i duchovně sféru.

V jednom z rozhovorů říkáte, že jedním z důvodů, proč jste knihu napsal, byl „pokus o rozbití stereotypu o židovství“. S jakými stereotypy se v českém prostředí setkáváte?

Je třeba zmínit, že česká společnost patří k velmi otevřeným. Jsem rád, že židé se tu mohou ve srovnání s jinými zeměmi cítit velmi dobře. Přesto se bohužel se stereotypy setkávám. Narazíte-li na člověka, který jim naslouchá, většinou na židovství hledí jako na zvláštní náboženství s podivnými rituály, které jsou považovány za primitivní. Nejvíce na očích je obrázka. Řada neinformovaných lidí tento rituál vnímá jako něco barbarského, přestože to tak vůbec není. Dále je to samozřejmě spojení židů s penězi, což je takový tradiční předsudek. Představa, že každý žid je bohatý, že nějakým způsobem ovládá svět, začíná být bohužel zase poměrně rozšířena. Proto je důležitá osvěta.

Jak se dává Bůh poznat vám?

Vypomůžu si příběhem. Kdysi jsem v synagoze potkal jednoho staršího pána, který tam nikdy předtím nebyl. Po bohoslužbách jsem se s ním

dal do řeči a on říkal, že je z Kanady a že do Prahy přijel na návštěvu. Viděl jsem, že je velmi rozrušen a on mi potom prozradil, že jeho žena minulý měsíc zemřela. Cestu do Prahy si naplánovali spolu. Já jsem tehdy poměrně krátce chodil s mojí současnou manželkou, v jejíž rodině se zachovala tradice šabatových večeří, a tak jsem si řekl, že by bylo dobré toho pána pozvat na večeři. Udělali jsme to a musím říct, že to byl jeden z nejsmutnějších a zároveň nejveselejších večerů v mém životě. Dodnes si toho velmi vážím. Tehdy jsem se definitivně rozhodl, že bych se chtěl stát rabínem. Setkávání s lidmi pro mne hraje zásadní roli v poznávání Boha.

Prošel jste ve své víře nějakou krizí?

Prožívám ji vždy, když jsem okolnostmi donucen položit si otázku, proč se zlé věci stávají dobrým lidem. Když hovořím s člověkem, který přežil holokaust, ptám se Boha: „Proč ses jen díval? Proč jsi nezasáhl?“ Týká se to konců všeho zlého, co se na světě děje. Myslím ale, že krize k víře patří, protože pochybovat je přirozené. Když člověk takovou krizí projde a přestojí ji, přispívá to k opravdovosti a upřímnosti vztahu s Bohem.

Adéla Rozbořilová, foto: Sheila Pallay, Leona Kalvodová

BOŽÍ MLUVČÍ

Průkopníci zjevení

Proroci nepodávali „informace“, ale poselství

Zjevení je pevný teologický pojem, po staletí tuhnoucí, ač se přitom vztahuje k jakémusi dění. Křesťané si na něj zvykli, a když nevědí jak na něj, tak jej jen obcházejí.

Biblické dějiny, v nichž se tento pojem stal domovem, jsou nám už totiž velmi vzdáleny. Nejde ani tak o čas, jako o dalekosáhlé proměny kultury a mentality. Ale přesto – biblické slovo promlouvá až do dnešních dnů. V této perspektivě se skrze Bibli náhle jeví jako ozvěna slova, ►

kteřé zaznělo před tisíci lety. Jen je umět přečíst...

Nezaslouží si už proto to slovo být nazváno zjevením? Uvažme, že v Bibli se znovu a znovu píše o tom, jak se Bůh zjevoval od praotců až po Ježíše Krista. Jak bychom o něm vůbec věděli, kdyby se nezjevoval? Skutečný Bůh se zjevuje. Někteří myslitelé proto dokonce tvrdí: Bůh, který se nezjevuje, není. Jde totiž o to, že nikdo nemůže říci, kdo je Bůh, když si odmyslíme stvoření a zjevení. Co si nechává pro sebe, vědět nemůžeme, ale víme to, co zjevil. V tom, co zjevil, zjevil i sám sebe. Proto se také s jeho zjevením pojí jeho přítomnost. A to je důležitější věc, než jak se zdá. Pro koho je Bůh nepřítomen, pro toho ztrácí na pozitivní relevanci.

Boží mluvčí

Proto se ohlédněme k prorokům, kteří toho mají hodně co říci, pokud jde o Boží zjevení i o Boží přítomnost. Hebrejští proroci byli Boží mluvčí, mluvčí Boha Izraele. A to i za cenu velkých nesnází nebo i za cenu života. Zkusme si jen představit, že tito proroci nejen dali jméno některým prorockým knihám Starého zákona, ale také to byli lidé z masa a kostí – a za proroky je považovali nejen ti, kdo je ctili, nýbrž i jejich nepřátelé.

Proroci byli prostředníci mezi Bohem a lidmi, z nichž většina k takové úloze však nebyla kompetentní. Kde přišli k tomu, co říkali? Někteří američtí vědci se domnívají, že Bibli prostě psali spisovatelé u stolu. Ale těžko vznikla tak košatá biblická literatura během krátkého období. Jen prorok Izajáš žil někdy na přelomu 8. a 7. století před Kristem a kniha po něm pojmenovaná je doložena až kolem roku 200 před Kristem. Od Izajáše samého z ní pochází jen malá část. Co on zažil například podle chrámové vize z 6. kapitoly, patrně sám také pověděl sobě blízkým lidem, kteří to zaznamenali nebo alespoň to začali tradovat. Ale že by si to Izajáš sám vymyslel?

Izajášova chrámová vize je zvláště vyhraněným případem vizionářství. Vizionářstvím rozu-

mějme zvláštní stavy vědomí, za nichž proroci zakoušeli nadvládu intuice nad vědomou myslí. To, co zakoušeli, bylo pro ně samé jistě natolik závažné, že to nepovažovali ani za iluzi ani za výmysl. A jejich zkušenost se proměňovala ve slova, která dávala dobrý smysl. Proroci vystupovali před druhými, a to i veřejně, jako ti, k nimž Bůh mluví a jejich duše převádí Boží řeč na lidskou, aniž by oni sami tomu vládli. Byli přesvědčiví sami pro sebe i pro druhé. V tom se také projevovala jejich síla.

Ezechielovy vize (Raffael, cca 1518)

Zjevení v Bibli

Přestal se pak Bůh zjevovat? To je velmi těžká a stará otázka. Nyní si alespoň uvědomme, že Boží slovo není podrobena přírodnímu času, a tak platí stále. Jen mu rozumíme často jinak

než lidé dříve, anebo i jinak sami mezi sebou. Od působení proroků v dějinách Izraele vedla dlouhá cesta – a na jednom z vrcholů té cesty se nachází vytvoření souboru prorockých spisů jako spisů vycházejících ze zjevení. Ale o zjevení se píše i v Pentateuchu. Odtud byl pak už jen krok k tomu, aby nejen obsah biblických knih byl pokládán za zjevený, ale dokonce aby za zjevení byla považována Bible sama. Toto pojetí pevně zakořenilo v tradici křesťanské nauky. A tak by nás nemělo překvapovat, že především Bible sama o vlastním významu zjevení vypovídá. Jen je nanejvýš nesnadné si tento význam vyložit dopodrobna. Můžeme ale poodložit abstraktní pojem zjevení a pátrat v Bibli, co třeba znamená, když prorok říkal: „I stalo se ke mně slovo Hospodinovo“. Byla to pro něho událost, kterou si nepřivodil. Událost slova, které si nevymyslel. K takovým jednotlivým výpovědím se obecný pojem zjevení nejvíce blíží. Zjevením se něco vyjevuje, jev zdůly vyvěrá, a tím o sobě dává vědět sám Bůh. Čteme prorocká slova – a ta nás odkazují k prorocké zkušenosti.

O této zkušenosti můžeme přísně vzato mluvit jen hypoteticky, ale s důvěrou, že nám prorocké spisy nechtějí něco nakukat. Pokud je vezmeme vážně, můžeme si uvědomit jednu závažnou okolnost. Bůh se podle Bible nezjevuje jako herec na pódiu před diváky, přikovanými ke svým sedadlům. Zjevuje se pro lidskou mysl, aby proměnil lidské smýšlení, ale i jednání. Jeho zjevení jsou čitelná tak, jak je kdysi lidé zaznamenali. Některá zjevení, jako třeba zjevení Elijášovi na Chorébu, jsou sice součástí košatého příběhu, ale to proto, že se v nich prolíná řada vrstev, a přitom motiv setkání proroka s přítomným Bohem je tu zpodoběn velmi jemně. Kdo čeká, že se Bůh zjevuje na způsob: „Podívejte, jaký jsem, tady mne máte,“ musí se nutně zklamat.

V dějinách křesťanství, v nejrůznějších epochách, se vynořovaly osobnosti, které se za proroky považovaly. Sám mám ve zvyku mluvit o „postprofetii“, abych naznačil výraznou přerývku. Hlavně bych rád upozornil, že proroci

Izraele představují velmi zvláštní veličinu, jíž křesťané, ale i židé a muslimové za myšlenku zjevení vděčí. Pro křesťany je tak důležitá, protože s ní především spojují Ježíše Krista jako jedinečný vrchol dějin zjevení.

vyobrazení Izajáše v Sixtinské kapli (Michelangelo, kol. 1510)

Člověk se zjevujícím se Bohu odcizuje

Pro samu otázku zjevení je tedy biblická literatura výchozím zdrojem, který potvrzuje víru ve zjevujícího se Boha. Už to může pro křesťanovu mysl stačit. Ptáme-li se ale na jiné formy Božího zjevení, je na místě opatrnost. Máme přece co do činění se starodávnou otázkou. Jen by nás ►

opatrnost neměla zcela zabrzdit. Pokud někdo své nečekané a třeba i lékařsky nevysvětlitelné uzdravení považuje za projev vůle Boží, a tedy za jakousi formu zjevení, má k tomu oprávnění s připomínkou Ježíšových činů uzdravení. Pokud se vedle toho někomu nabízí hledat zjevení v přírodě, dostává se do nebezpečí pošetilosti. Proč nějaký krásný přírodní výtvar nepovažovat jen za Boží dílo, ale i za Boží zjevení, by měl řádně vyložit. Vždyť moderní člověk ničí přírodu, jak jen může, odcizuje se zjevujícím se Bohu – takže spíše by za Boží zjevení bylo možné považovat to, jak se příroda brání, a jak

i přesto žije podle svého. Tím promlouvá do současnosti.

O zjevení tu ale uvažuji stále jen vzhledem k prorokům. Proroci nepodávali „informace“, ale poselství, a tímto poselstvím se s lidskou myslí setkával sám Bůh. Mysl probouzel a ona se začala nově k němu vztahovat. Proto je zjevení vhodné vykládat ne jako vyvolávání monstrózních výjevů, ale spíše jako probouzení obsahů vnitřního života, a to s praktickými důsledky.

Jiří Hoblík, mezititulky redakční, foto: wikipedia.org

Bůh na tisíc způsobů

Pohled ekumenické teologie

„Teologie“ neboli bohosloví či řeč nebo také nauka o Bohu je ošemetná disciplína. Na první pohled se tváří jako jiné vědní obory, má svoje systematické výklady, svoje hypotézy, svoje odborné studie, syntézy i popularizační práce. Svoje katedry, profesory a docenty.

Transcendentní věda

Je tu ovšem jeden dost podstatný rozdíl. Její vlastní předmět, tedy to, čeho se týká, je trochu jiný než třeba předmět chemie, biologie nebo lékařské vědy. Není to něco hmatatelného, co se dá zkoumat a na co se dá dívat (třeba pod mikroskopem), ale naopak něco zásadně neuchopitelného, přesahujícího lidské smysly. Je to transcendentní Bůh a lidská zkušenost s ním.

A to je teprve začátek obtíží. Když se řekne „Bůh“, vypadá to na první pohled jako něco jasně definovaného, jako nějaká skutečnost, jejíž definice zní „nejvyšší, transcendentní bytost, k níž se člověk vztahuje prostřednictvím náboženství“. Jenže taková definice vlastně reálně neexistuje, protože každé náboženství si Boha definuje po svém. Proto je mnoho různých teologií, ale není mnoho různých chemií či biologií. Tyto teologie se v mnohém navzájem podobají, někde se překrývají, ale zůstávají jedna od druhé odděleny. Znamená to, že mají každá odlišný předmět, tedy že je množství Bohů (či bohů)? Mají se k sobě jako jednotlivé vědní disciplíny – mohou se navzájem někde stýkat, navzájem obohacovat, ale každá má své vlastní hřiště? Nebo můžeme logicky předpokládat, že transcendentní skutečnost je jen jedna, a proto musí být jedna celková teologie?

Někdo může namítnout, že se dosud pohybujeme v úrovni religionistiky, nikoliv ekumenické teologie. Ta je součástí křesťanské teologie, tedy jedné z těch samostatných teologií – věd, a nemá ambice zabývat se vzájemnými vztahy mezi systémy představ a nauk jednotlivých světových náboženství. Budiž; ponechme stranou pochybnost o tom, zda lze adekvátně mluvit o Bohu i v rámci jednoho náboženství, pokud ponecháme stranou náboženství ostatní a jejich zkušenosti, jejich způsoby mluvení o Bohu (bozích či jinak definované transcendentní skutečnosti). Dejme tomu, že otevřenost pro jiná náboženství, či dokonce potřeba setkávat se s nimi a poznávat jejich tradici je tak trochu vzácné zboží, většina vyznavačů jednotlivých náboženství si bohatě vystačí s tradicí vlastní.

Ani pak se naše situace příliš neusnadní, protože i křesťanská ekumenická teologie je něco nesamozřejmého, dokonce možná něco neexistujícího. Přestože je zcela zřejmé, že jednotlivé křesťanské církve mají téhož Boha, a dokonce v době nejprudších střetů mezi křesťanskými církvemi, kdy se kvůli odlišnému vyznání zabíjelo a vyhánělo z domovů, se o tom nepochybovalo, mají každá svou vlastní teologii, kterou si pěstují a udržují jako samostatnou disciplínu, jako součást vlastní církevní identity.

Dvě cesty

Vydejme se nyní v naší úvaze o trochu dál nebo hlouběji a zkusme se zamyslet, co to „poznávat Boha“ vlastně znamená. V zásadě jsou dvě různé cesty. Zaprvé je to poznávání toho, jak Boha poznávala a poznávají jednotlivá náboženství. Je to poznání zprostředkované, ale ►

vlastně ne tak docela, protože cokoli z toho, co člověk slyší, čte a poznává z tradic nějakého náboženství, musí v něčem odpovídat tomu, co už sám zná, co už se dříve dozvěděl, co si zvnitřnil, aby byl vůbec schopen to nějak přijmout a pochopit. Může to ale odpovídat i něčemu, co zakusil přímo, jeho přímé zkušenosti s Bohem. To je ten druhý způsob poznání Boha, druhá cesta. Můžeme jí říkat cesta mystická nebo třeba osobní víra. Je to ten skutečný důvod, proč se vůbec člověk snaží Boha poznávat.

Sdílení mnohosti

Ekumenická teologie, tak jak ji chápu a jak se ji snažím předávat, je specifická v tom, že mnohost pohledů, mnohost způsobů mluvení o Bohu se nepovažuje za něco vedlejšího, za něco doplňujícího (nebo v případě do sebe uzavřených fundamentalistických teologií dokonce za něco nežádoucího), ale naopak je to její základní princip, základní metoda. V tom je její největší přínos. Je to jako závan Ježíšových slov o tom, že v domě jeho božského Otce jsou mnohé příbytky. Právě tak už tady, na světě, je mnoho způsobů zakoušení Boha, setkávání s Bohem, přemýšlení a mluvení o Bohu. Ve sdílení této mnohosti, která se vždy novým způsobem dotýká toho, co člověk už „má“, co se dozvěděl, co si zvnitřnil nebo co sám prožil, je vlastní přínos ekumenické teologie. A můžeme

dodat, že také teologie „mezinábožensky dialogické“, protože k ní křesťanská ekumenická teologie vždy určitým způsobem ukazuje jako ke svému logickému pokračování.

Boží kuchařka

Na závěr zkusme ještě jeden další krok, spíše skok. Pokud má křesťanství nějaké skutečné jádro, pak je to vtělení: Bůh se stal v Ježíši Kristu člověkem. V tom případě ale poznávat člověka ve všech ohledech a aspektech znamená poznávat Boha. Tedy všechny „lidské vědy“, všechny disciplíny poznání, ale také všechny stránky lidského života ve světě jsou relevantní z hlediska teologického poznání. A protože člověk je součástí stvoření a je s ním propojen mnoha rozličnými způsoby, můžeme říci, že i všechno ostatní poznávání o Bohu něco vypovídá.

„Bůh na tisíc způsobů“, to zní jako název kuchařky. A vlastně proč ne, je to dobré přirovnání. V kuchařské knize najdeme různé recepty, s využitím rozmanitých ingrediencí a různých postupů. Vždycky ale směřují k jednomu, stejnému cíli: K nasycení těla, které nebude pouhým zahnáním hladu, ale přinese i potěšení z harmonické chuti. Přinese radost, a radost je vlastně jen jiný výraz pro poznání.

*Filip Outrata, teolog a pedagog ETF,
mezititulky redakční, foto: pexels.com*

Zjevuje se Bůh i dnes?

Boží zjevení nemusí mít podobu spektakulární vize nebo hlasu z nebe

Když se nám někdo svěří, že se mu zjevil Bůh nebo že s Bohem dokonce mluvil, nejspíš pojmeme podezření, že si dotyčný buď vymýšlí, anebo se u něj začíná projevovat duševní onemocnění.

V evangelické tradici převládá názor, že Bůh se sice „mnohokrát a mnohými způsoby“ (Žd 1,1) zjevoval v biblických dobách, ale poté se odmlčel, a jediný způsob, jak k nám dnes promlouvá, je skrze slova Bible, tedy pouze zprostředkovaně. Odmítavý postoj vůči soukromým zjevením Ježíše či Marie, jak se s nimi setkáváme zejména v katolickém prostředí, je považován za součást evangelické identity. (Pro úplnost dodejme, že ani v katolické církvi nemají soukromá zjevení obecnou závaznost a nikdo není povinen jim věřit.)

Spektakulární vize nebo hlas z nebe

Způsob, jak evangeličtí křesťané (a samozřejmě nejen oni) popisují své duchovní zkušenosti, ovšem prozrazuje, že věc je trochu složitější. Poměrně běžné je, že věřící hovoří o Božím vedení. Při svém rozhodování, zejména jde-li o něco závažného, se doptává na Boží vůli a očekává, že mu Bůh nějak odpoví a ukáže směr. Takové Boží zjevení nemusí mít podobu spektakulární vize nebo hlasu z nebe, ale třeba pouze vnitřního ujištění, že určitá životní cesta je správná (nebo naopak špatná). Bůh ovšem může člověka nasměrovat také zcela nečekaně, pak mluvíme o tom, jak nás Bůh například zastavil, zarazil, případně otevřel nové možnosti. Všechny tyto zkušenosti vycházejí z předpokladu, že v tom, co nás v životě potkává, můžeme čas od času rozpoznat Boží jednání nebo vyčíst Boží oslovení, adresované přímo

nám, do našich náročných dilemat, ale někdy i do naší tvrdohlavosti.

Důležitou úlohu v křesťanské spiritualitě hraje zkušenost obrácení. K němu dochází tak, že se Bůh v životě člověka mocně zjevuje a probouzí v něm víru. Je škoda, že si ho tradiční evangelíci spojují jen s evangelikálním či letničním prostředím a jsou vůči němu zdrženliví. Přitom každý dospělý křesťan bez výjimky nějakým obrácením prošel – a na jeho autenticitě nic neubírá skutečnost, že nemělo podobu jednorázového a přesně datovaného zážitku, ale bylo spíš pozvolným procesem bez jasných zlomů. Také křesťané vychovaní ve věřících rodinách museli v jistém okamžiku opustit dětskou víru, kterou jim předali jejich rodiče, a vstoupit na samostatnou cestu s Bohem. ▶

Bůh se ovšem dává poznat i mnoha jinými způsoby. Uprostřed trápení, strachu a bezvýchodnosti Boží blízkost a oporu náhle pocítujeme. Při náročném a zdánlivě nezvladatelném úkolu dokážeme čerpat ze zdrojů, které nespočívaly v našich vlastních silách a schopnostech. Něco podobného se nám může stát při čtení Bible – text, který jsme doposud vnímali jen jako dávné svědectví víry a jeho význam pracně odkrývali, k nám náhle bezprostředně promluví. Přeskočí jiskra a Bible se pro nás stane Božím slovem. Lidé, kteří se považují za věřící, ale do kostela nechodí, zase popisují zkušenost Boha v přírodě, v uměleckém díle nebo třeba v hlasu svědomí. Není důvod tyto zážitky zpochybňovat a považovat je za méněcenné jen proto, že se neodehrávají církevnicky předepsaným způsobem. Jestliže lidé díky nim poznávají Boha nebo k němu aspoň nacházejí cestu, jedná se o svého druhu Boží zjevení.

Zajímavou otázkou je, zda dnes ještě existují proroci a proroctví. Označit někoho za proroka se dnes asi budeme zdráhat, ale myslím, že v případě takových postav, jako byli Dietrich Bonhoeffer či Martin Luther King, je to na místě. Byli a jsou to křesťané, kteří dokážou evangelium formulovat jako odpověď na jedinečnou dějinnou chvíli a dát jí podobu kritického a varovného, anebo zase nadějeplného a napřimujícího apelu. Proroci tlumočí Boží slovo, avšak ne pouze tak, že opakují to, co stojí v Bibli, ale biblické svědectví aktualizují, domýšlejí jeho praktické důsledky, a především za ně osobně ručí. V proroctví tedy také můžeme Boží hlas zaslechnout.

Jak poznat Boží hlas?

Je ale nějaké spolehlivé kritérium, jak poznat, jestli k nám mluví Bůh, nebo spíš slyšíme ozvěnu svého vlastního hlasu? Jak odlišíme naše správné představy o Bohu od těch falešných? Máme po ruce spolehlivý klíč, jak odhalit a dešifrovat v událostech, které se v našich životech či ve světě dějí, Boží působení? Náboženské zkušenosti jsou cenným obohacením víry,

ale zároveň jsou velice křehké, nejisté a dvojsečné. Pokud bychom se ve víře spoléhali jen na ně, snadno bychom ve své zbožnosti zabloudili a uvízli v pochybných obrazech. Potřebujeme spolehlivý zdroj poznání Boha, který je oporou našeho duchovního života.

Co nám například říká o Bohu příroda? Můžeme obdivovat její dechberoucí krásu, rozmanitost a dokonalost. Stejně tak se můžeme vyděsit z toho, že v ní probíhá nemilosrdný boj, jedni požívají druhé, slabší jedinci jsou vytlačeni těmi silnými. Jakou představu o Bohu tím získáme? Dozvíme se třeba něco o Boží lásce a milosrdenství? Anebo si spíš řekneme, že Bůh má dvě tváře, dobrou a zlou, a chová se podle toho, jak si zamane? Stejně tak nás mohou do nejistoty uvrhnout naše vlastní zkušenosti víry. Někdy se v nich ozývá Boží milost a dobrota, jindy zas Boží nepochopitelnost a temnota. A stává se také, že Boha nevnímáme vůbec. Znamená to snad, že na nás Bůh zapomněl? Také naše schopnost „číst“ různé události jako projev Boží vlády je ošidná. Dějiny církve nám podávají dostatek příkladů toho, jak fatálně se křesťané mylili při interpretaci různých dějinných událostí a postav.

Bůh, o němž si pouze cosi domýšlíme na základě svých náboženských zkušeností, vzbuzuje úzkost. Co bychom od takového Boha mohli čekat? Vlastně nakonec cokoli. Proto teologie trvá na tom, že definitivním a nepřekonatelným zjevením Boha je Ježíš Kristus sám. V něm jediném se plně a pravdivě dozvídáme, kdo je Bůh, jaké má s námi úmysly a co po nás žádá. Všechny ostatní zdroje poznání Boha mohou klamat, nebo nám přinejmenším neříkají celou pravdu. To jistě neznamená, že nás vždycky svádějí na scestí. Rozhodně se ale na ně nemůžeme plně spolehnout. Ježíš Kristus je tím jediným měřítkem našeho duchovního života. To je velká útěcha – navzdory tomu, co krásného či bolestného, jasného či zmateného v životě víry zakoušíme, smíme věřit, že co Bůh zjevil v příběhu Ježíše Krista, platí navěky.

Ondřej Kolář, foto: pexels.com

OTÁZKA NA TĚLO

Jak se vám dává Bůh poznat?

Z pracovního stolu vidím na krmítko – létá nám tam 23 druhů ptáků, takže nad Boží genialitou a tvořivostí žasnu každý den. Hlubběji ho poznávám z jeho Slova – vidím tam jeho láskyplnou, trpělivou a věrnou povahu. A speciálně ke mně mluví v mozaikách (asi to je u každého jinak, ale Bůh ví, že já mozaiky miluju). Když zdánlivě nesouvisející věci, které se mi v nějakém období dějí, začne propojovat „zlatá nit“, tak zbystřuji a začínám se těšit. Protože tuším, že se stávám součástí Božího jednání.

Eva Macková, šéfredaktorka časopisu Brána

Jak sám chce. A kdy sám chce. Rozmanitě. Někdy mu to trvá na můj vkus docela dlouho, jindy je tak rychlý, že mám odpovědi na otázky, které jsem ještě nezaslechl nebo nerozpoznal... Ale mnohokrát, a to je nejlepší, byt' mi to dojde třeba až zpětně, právě včas. A dost často jinak,

než jsem si přál, než jsem plánoval, projektoval. Ale bývá to lepší, než to, co jsem chtěl já.

*Jaromír Strádal, farář ochranovského sboru
při ČCE*

Cítím to ve všem. Pán Bůh je součástí mého života. Jeho přítomnost vnímám i skrze druhé lidi. Měla jsem to štěstí, že jsem kolem sebe měla vždycky dobré lidi, kteří mi byli oporou.

Eva Sedralová, presbyterka

V lidech a jejich sdílených příbězích, v událostech přímočaře duchovních i běžně každodenních a vcelku intenzivně i v událostech konfliktních. Nevybírám si, ale jsem vděčný za tuto neinvazivní blízkost. I když zcela jistě ne dostatečně.

*Jan Hanák, kněz a šéfredaktor rádia Proglas
připravila ARO, foto pexels.com*

NÁSTĚNKA

SYNODNÍ RADA

Ze zasedání synodní rady 9. 1. a 23. 1. vybíráme:

Lidé

- SR potvrdila volby vzešlé z jednání konventů konaných na podzim 2023:
 - Pavla Hanycha 1. náhradníkem seniorátního výboru (SV) Poličského seniorátu ČCE z řad kazatelů,
 - Jana Hrudky náměstkem seniora Ochránovského seniorátu při ČCE,
 - Vlastislava Stejskala seniorem Moravskoslezského seniorátu ČCE,
 - Jany Vrajové 1. náměstkyní seniorátní kurátorky Moravskoslezského seniorátu ČCE,
 - Radomíra Tymla 2. náměstkem seniorátní kurátorky Moravskoslezského seniorátu ČCE,
 - Lubomíra Červenky 1. náhradníkem SV Moravskoslezského seniorátu ČCE z řad kazatelů,
 - Evy Jehlářové 2. náhradnicí SV Moravskoslezského seniorátu ČCE z řad presbyterů.
- SR potvrdila volbu Pavlíny Lukášové za faráčku v Hranicích, Petra Špirka za faráře v Praze 5 – Radotíně a Josefa Bartoška za faráře v Sedlci-Prčici a zároveň za seniorátního faráře Pražského seniorátu ČCE.
- SR s vděčností souhlasila se zapsáním Anežky Tefrové mezi kandidáty služby v církvi.
- SR zřídila místo pastoračního pracovníka ve sborech v Rokycanech a v Plzni – západním sboru a pověřila Jiřího Kantora službou na této pozici do 30. 9. 2024.
- SR se sešla k rozhovoru s Martou Židkovou, Alešem Wranou, Michaelem Pfanem a Tomášem Molnárem. Po rozhovoru vyslala Michaela Pfanna do kaplanské služby ve Speciální škole Diakonie ČCE ve Vrchlabí a v Diakonii ČCE – Středisku Světlo ve Vrchlabí a dále vyslala Tomáše Molnára do kaplanské služby ve Speciální škole Diakonie ČCE ve Vrchlabí – v odloučených pracovištích Trutnov a Dvůr Králové nad Labem.
- SR rozšířila pověření Pavla Rumla ke kaplanské službě: Vedle jeho působení v Ústřední vojenské nemocnici v Praze-Střešovicích ho nově vyslala také do služby ve Všeobecné fakultní nemocnici v Praze.
- SR souhlasila s prodloužením mandátu ředitelky brněnské školy Filipka Ruth Konvalinkové a ředitele náchodské Evangelické akademie (EA) Davida Hanuše o dva roky. SR dále souhlasila s vypsáním výběrového řízení (VŘ) na pozici ředitele EA Praha s tím, že současný ředitel bude vyzván, aby se VŘ účastnil. SR pozve k rozhovoru všechny ředitele škol EA, kterým v r. 2024 končí mandát.
- SR vzala na vědomí zprávu Gabriely Horákové o ukončení kaplanské služby v armádě a vyjádřila vděčnost za její dosavadní službu. SR zároveň jmenovala Petra Hašku koordinátorem vojenských kaplanů.

- SR vzala na vědomí rezignaci Pavlíny Kroužkové na členství v poradním odboru pro práci s dětmi a vyjádřila vděčnost za její dosavadní službu.
- SR jmenovala Martinské grémium ve složení: Štěpán Esterle, Štěpán Groll, Karel Pacovský a Vojtěch Titěra.
- SR vyslala Mikuláše Vymětala jako zástupce ČCE do pracovního kruhu spolku Studium in Israel.
- SR zmocnila zástupce ekonomického poradního odboru Petra Knappa k účasti na jednáních investičního výboru v pozici hosta a uložila ekonomickému poradnímu odboru zajistit ve spolupráci s investičním výborem pravidelné roční vyhodnocování plnění přijaté investiční strategie.
- SR souhlasila s účastí Petra Hašky na kurzu pro nemocniční kaplany, který pořádá Teologická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích.
- SR zařadila Jakuba Kellera a Lukáše Klímu na seznam interních supervizorů, oprávněných poskytovat individuální supervizi.

Aktivity

- SR se podrobně zabývala zprávami z jednání seniorátních výborů a z vizi-tací seniorátních výborů ve farních sborech a vzala je na vědomí.
- SR se zabývala předloženým plánem prioritních aktivit ústřední církevní kanceláře (ÚCK) pro příští období a vzala jej na vědomí.
- SR vzala na vědomí zprávy z ekumenických setkání, která se konala na podzim 2023: resumé z návštěvy biskupa saské církve Tobiase Bilze v Praze, zprávu Magdaleny Vondrové z konference Reshape/Reform Youth Meeting v Krakově, zprávu Jiřího Šamšuly ze zemského synodu Evangelické

církve ve Falci a zprávu Vlasty Groll ze synodu saské církve v Drážďanech.

- SR vzala na vědomí zprávu Ladislava Moravetze z Evropské konference evangelické církevní hudby, která se konala v závěru září 2023 na Islandu. Přednášky byly zaměřeny zejména na islandské duchovní zpěvy a na vývoj tamější církevní hudby.
- SR vzala na vědomí zápisy z jednání komise pro reformu správy církve, která se konala v listopadu 2023 a v lednu 2024. Zároveň pověřila Jiřího Schneidera rozpracováním podnětů, vyplývajících z lednové schůzky komise.
- SR se podrobně zabývala stavem plnění úkolů vzešlých z 1. zasedání 36. synodu ČCE a přípravou tisků pro 2. zasedání 36. synodu ČCE, které proběhne v termínu 23.-25. května 2024 v Komunitním centru Matky Terezy v Praze-Hájích.
- SR schválila změnu svých zásad pro pověřování pastoračních pracovníků v tom smyslu, že psychologický posudek, nutný pro povolání pastoračního pracovníka, nesmí být starší než 12 měsíců. Zároveň SR uložila poradnímu odboru organizačnímu a právnímu připravit dle těchto parametrů návrh změny čl. 23 odst. 3 bodu třetího Řádu pro kazatele.

Hospodářské věci

- SR schválila změny v seznamu mezd duchovenských zaměstnanců ČCE na rok 2024 a zmocnila statutáry, aby drobné změny mezd duchovenských zaměstnanců církve (např. v otázce příplatků za službu v poradních odborech apod.) napříště schvalovali v součinnosti s personálním a mzdovým oddělením ústřední církevní kanceláře. ▶

- SR schválila změnu zásad pro udělování stipendií studentům bohosloví, zapsaným do seznamu kandidátů služby v církvi: Nově budou stipendia udělována pouze studentům magisterského studia a nebudou omezena jen na jednoletou podporu, ale bude možné je přiznat dvakrát, tedy až na dva roky studia. Výši stipendia určila SR na 48 000 Kč na jeden akademický rok (oproti dřívějším 10 000 Kč na jeden akademický rok).
- SR schválila návrh rozpočtu ČCE – povšechného sboru na rok 2024 a postoupila jej 2. zasedání 36. synodu ČCE. Návrh rozpočtu bude projednávat hospodářská komise synodu na svém zasedání v únoru 2024.
- SR schválila rozdělení solidárních prostředků personálního fondu (PF) pro rok 2024 dle návrhu správní rady PF. Vyhověla žádostem farních sborů ve Velkém Meziříčí, Hustopečích u Brna, Teplicích, Žatci, Ochranovském sboru při ČCE v Praze, Hvozdnici, Kutné Hoře, Chocni a Ústí nad Labem.
- SR rozhodla o rozdělení finanční náhrady za rok 2023 v celkové výši cca 92,5 mil. Kč v následující podobě: cca 16 mil. Kč na Diakonické a rozvojové projekty (dle rozhodnutí synodu), cca 38 mil. Kč na subvence personálních nákladů duchovenských zaměstnanců církve, 10 mil. Kč jako odečet na budoucí půjčku na stavbu budovy školy EA, 10 mil. Kč jako odečet závazku ČCE reality a 8 mil. Kč jako rezerva na půjčky či kompenzace. Po odečtení výše uvedených povinných závazků rozhodla SR zbylých 10 mil. Kč rozdělit rovným dílem do investičních fondů ČCE (A) a ČCE (B).
- SR vzala na vědomí stanovisko ekonomického poradního odboru, který podpořil vytvoření systému pro zhod-

nocování nevyužitého nemovitého majetku církve a uložila ÚCK, aby připravila návrh na fungování tohoto systému.

- SR souhlasila se zápůjčkou z prostředků PF ve výši 8 mil. Kč Diakonii ČCE (za účelem nákupu nemovitosti pro přechodné ubytování klientů po dobu rekonstrukce Domova Narnie v Morkůvkách a pro přebudování na objekt ředitelství Diakonie Betlém).
- SR projednala návrhy vzešlé z jednání se správní radou PF, týkající se přípravy podkladů pro letošní zasedání synodu.
- SR se velmi podrobně zabývala návrhem úpravy pravidel pro tvorbu mezd zaměstnanců povšechného sboru, návrhem nové metodiky k rozdělování osobních příplatků kazatelům a návrhem nové směrnice o bydlení farářů a jáhnů. SR vzala na vědomí zpracovaný materiál, navrhla jeho dílčí úpravy a schválila další kroky, nutné k jeho dopracování.

Hof

EKUMENA

Zveme na Setkání křesťanů 2024

Spolu s dalšími střeoevropskými církvemi srdečně zveme na tradiční setkání křesťanů. Koná se od 7. do 9. června 2024, tentokrát na hranicích Německa a Polska ve dvojměstí Frankfurt nad Odrou a Słubice.

Jde o velký sjezd několika tisíc účastníků z Německa, Polska, Česka, Slovenska, Maďarska, Rakouska a dalších zemí. Setkání křesťanů ve Frankfurtu a Słubici bude už jedenácté v řadě, jeho mottem je „Nic nás nemůže odloučit“ na základě Ř 8,39. Tento verš byl vybrán na znamení toho, že se jako křesťanské církve ve světě, který se potýká s mnoha krizemi, zasazujeme o solidaritu a soudržnost,

proti rozkolům, nárokům na moc, populismu a válce.

Na programu jsou koncerty a openair programy, kilometr dlouhý stůl pro 4 000 hostů, společné zpívání v největším branniborském kostele, tanec kolem světa, pestrý pouliční festival u řeky Odry, mezinárodní noc pěveckých sborů, varhanní maraton, pop, techno a elektro, ale i pokrm pro duši – čas na ztišení a modlitbu, Taizé, a spousta dalšího. Vrcholem setkání jsou společné bohoslužby. Přihlašování i více informací naleznete na: <https://e-cirkev.cz/sk2024/>

KAZATELSKÁ MÍSTA

FS Beroun hledá kazatele

Jsmo menší, ale nadějně se rozvíjející sbor, otevřený jak ekumenicky, tak sociálně. I přes finančně skromnou situaci máme víru v přežití, chuť pro to něco udělat a pokoru nechat se vést Pánem. Víra v růst našeho společenství nám dává dokonce odvahu i k celkové rekonstrukci sborového domu, která pomůže vytvořit příjemné prostředí pro další setkávání, pomůže k službě v našem okolí a k rozšíření naší činnosti.

Co můžeme nabídnout – otevřené přátelské a kreativní prostředí, byt v blízkosti modlitebny (5 minut) velikosti 3 + kk, plný úvazek minimálně na pět let, zajímavou práci v misijně otevřeném sboru. Co očekáváme – spolupráci či vedení práce s dětmi a mládeží, rozvíjení ekumenických vztahů v Berouně, čerstvé nápady, ochotu pomoci při rekonstrukci sborového domu.

Bližší informace o sboru najdete na stránkách: <https://beroun.evangelnet.cz/>
Kontakt na kurátorku: Lenka Langhansová, e-mail: lalenka.beroun@evangelnet.cz; tel: +420 728 437 906

FS Silůvky hledá kazatele

Farní sbor v Silůvkách hledá faráře s nástupem od září 2024. Nabízíme 0,8 úvazku. Jsme menší, ale živý sbor s tradicí, kulturními aktivitami a malým pěveckým sborem.

Pořádáme koncerty, divadla, školky mládeže i Noc kostelů. V rámci Dnů evropského dědictví prezentujeme památky Jednoty bratrské v nedalekých Ivančicích.

Spolupracujeme přitom s místními církvemi. V Ivančicích je také kazatelská stanice. Rodině faráře je k dispozici pěkná rekonstruovaná fara s bytem 6 + 1 a zahradou na klidném místě, 30 minut vlakem nebo autobusem od centra Brna. Sbor hospodaří vyrovnaně, mírné přebytky slouží k údržbě a opravám kostela a fary.

Bližší informace: kurátorka Andrea Kačírková, tel: 736 148 246, andrea.kacirkova@email.cz, místokurátor Petr Matuška, tel: 604 619 020, pematuska@seznam.cz

FS Benešov a Soběhrdy hledají faráře

Chcete se stát duchovním pastýřem oveček ve sborech ČCE v Soběhrdech a/nebo Benešově u Prahy? Kontaktujte nás!

Soběhrdy: 737 925 129, evangelici.sobehrdy@gmail.com
Benešov: 731 177 145, benesov@evangelnet.cz

EKOLOGIE

Autopůst 2024

Poradní odbor pro otázky životního prostředí (POŽP) ve spolupráci s Českou křesťanskou environmentální sítí i letos zve k autopůstu. Jádrem této výzvy je omezit v postním období (od ►

Popeleční středy do Bílé soboty, tj. 14. 2. – 30. 3. 2024) používání osobního automobilu. Autopůst tak chce být impulzem k objevení a vyzkoušení existujících alternativ dopravy (kolo, vlak, autobus, chůze, spolujízda).

Podrobnější informace naleznete na webu autopust.cz. Dotazy či připomínky zodpoví předseda POŽP Marek Drápal (marek@drapal.org)

INZERCE

Poptávka ubytování v Praze

Dlouholetá členka ČCE (ročník narození 1974) hledá v Praze možnost skromného přespání, třeba i ve spacáku na půdě, a to pouze ve dnech po, út, st po dobu příštího půl roku.

Důvodem je práce v Praze, bydliště má na Moravě, její vlastní děti už jsou všechny dospělé, nebrala by si s sebou ani zvířata. Kdo ví o nějaké možnosti, ať se ozve na telefon 778 559 916, cena by byla dohodou.

Kateřina Tylečková

ÚMRTÍ

Zemřel farář Jiří Doležal

V sobotu 30. prosince 2023 zemřel ve věku nedožitých 95 let bratr farář Jiří Doležal.

Bratr Jiří Doležal (1929–2023) sloužil ve sborech v Pardubicích, v Hustopečích u Brna a v Bukovce.

Svou teologickou činnost však neomezoval jen na jmenované farní sbory, v církvi je znám mimo jiné díky široké exegetické a homiletické „dálkové“ spolupráci s kolegy ve službě napříč celou republikou. Dlouhá léta rovněž působil v teologickém a liturgickém poradním odboru synodní rady, kde se například osobně podílel na vzniku tří dílů Agendy ČCE.

Bohoslužebné rozloučení s Jiřím Doležalem se uskutečnilo v sobotu 6. ledna 2024 v evangelickém kostele v Pardubicích.

Děkujeme Pánu Bohu za život bratra Doležela a zarmoucené rodině vyprošujeme Boží potěšení.

Každý dar je velký. Děkujeme!

Podpořte provoz časopisu i Vy. Příspěvt můžete libovolnou částkou.

číslo účtu: 296800727/0300
variabilní symbol: 980103

MOJE CÍRKEV

ŽIJEME V JEDNÉ CÍRKVI

Co mají sbory společného? Michala Brandu!

Chrudimský seniorát

Velkým bohatstvím naší církve je její rozmanitost. V seriálu o seniorátech dáváme zaznít hlasům z jednotlivých regionů, ale také chceme podpořit myšlenku celocírkevního společenství. Jako druhý se v tomto čísle představí seniorát Chrudimský. Královské město Chrudim dalo seniorátu jméno, sídlo seniora je však od něj poměrně vzdáleno. Horní Čermná, kde současný senior bydlí a spravuje svůj sbor, je na východním okraji seniorátu, do nejzápadnější Čáslavi je to přes 100 kilometrů. Seniorát patří rozlohou ke středně velkým (3 338 km²), počtem sborů (22) a členů (4 846) k těm větším. O práci a životě v Chrudimském seniorátu jsem hovořila s jeho seniorem Jakubem Kellerem.

Odkdy jsi senior Chrudimského seniorátu?

To se musím podívat! Je to od ledna 2015. Nejprve na šest let, pak jsem byl zvolen na další šestileté funkční období.

Trvá dlouho, než člověk pronikne do agendy seniora coby úředníka?

Roli úředníka v seniorské práci nevnímám jako tu nejpodstatnější, ale proniknout do té úředničiny pro mě nebyl velký problém. Měl jsem pár kamarádů na telefonu, kteří mně zpočátku dobře a ochotně radili, cítil jsem také velkou

podporu z ústřední církevní kanceláře. Zároveň se ale potkávám se stále s novými věcmi, které jsem ještě nedělal. Teď například se k Chrudimskému seniorátu připojuje sbor v Letohradu. Učit se nové věci, to mě právě baví.

senior Jakub Keller

Kdo jsou tvoji kolegové v seniorátním výboru?

Nejbližší můj spolupracovník je seniorátní kurátor Milan Chyba z pardubického sboru; spolu ►

jsme dva statutární zástupci seniorátu. Jeho náměstek je Jaromír Drda z Opatovic, náměstek seniora je teď nově Petr Peňáz, farář z Vysokého Mýta. To je čtyřčlenný tým, do kterého jsme přizvali Michala Brandu, seniorátního jáhna. Ten je sice nehlasující člen seniorátního výboru, ale velice platný při debatách a jednáních.

Jak často se seniorátní výbor schází a co je hlavní náplní jednání?

Scházivali jsme se jednou měsíčně, ale pak se ukázalo, že to není tak často potřeba, mnohá agenda se vyřídí pomocí e-mailu, dokonce i některá rozhodování. Takže se scházíme zpravidla jednou za dva měsíce nebo podle aktuální potřeby. Hlavní náplní bývají události ve sborech, zejména když se něco mění. Například když farář mění místo. Snažíme se nepřekážet, doprovázet, podporovat.

Co je na práci seniora povzbuzující a co frustrující?

Vztahy. Jsou krásné a vzácné a někdy i složité. Senior je ve vztahu s kolegy faráři, s kurátory sborů, se staršovstvy. Někdy jsou ty vztahy hladké, vřelé, povzbuzující, někdy i frustrující.

Je moudré se nechat zvolit seniorem opakovaně, nebo je lepší předat veslo dál?

Při volbě seniora nebývá moc kandidátů, aspoň v našem seniorátu ne. Poprvé jsem byl zvolen jako jediný kandidát, který řekl, že to bude rád dělat. A při opakované volbě to bylo vlastně podobně. Takže ne že by to bylo moudré, ale ono to tak vplynulo. Nyní se chystám změnit sbor, takže po deseti letech bude seniorát hledat a volit seniora nového.

Znáš osobně všechny faráře a stihl jsi již v seniorátu navštívit všechny sbory?

Ano, známe se všichni osobně, bez toho by to asi nešlo. A také s kurátory a mnohými presbytery. To je pro mě velké obohacení. Jako řadový farář jsem neměl možnost potkat tolik zajima-

vých a vzácných lidí. Návštěvy ve sborech bývají radostné, jsem za ně vděčný.

Jak probíhají vizitace?

Při vizitacích ve sborech vedeme rozhovory. S farářem a staršovstvem, také se staršovstvem bez faráře. S farářem bez staršovstva vedeme osobní rozhovor. Každý typ má svůj význam. Podle řádů církve by se během šestiletého funkčního období seniora měly navštívit všechny sbory. To se dá naplánovat a my jsme to při velikosti našeho seniorátu za prvních šest let zvládli v klidu.

Michal Branda s mládeží

Co má na starost seniorátní jáhen Michal Branda a jak vypadá práce s mládeží?

Myslím, že ve srovnání s ostatními senioráty je ojedinělé, že máme zaměstnaného člověka pro práci s mládeží pro celý seniorát. Michal vede a organizuje seniorátní setkávání mládeže a vede to skvěle. To je velké požehnání. Rodí se vztahy, při letních brigádách se udělá i spousta viditelné práce na farách a kostelích. Seznam akcí mládeže by byl dlouhý. Pro mě je až dojemné, co všechno se děje a že to funguje. Michal navíc slouží i o nedělích ve sborech, kde je to potřeba. Je to člověk, který rozsévá radost a povzbuzení. Nejvíc z nás všech cestuje po celém seniorátu, a sbory tím propojuje do těsnějšího společenství. Jeho služba je opravdu významná.

Kolik sborů pořádá tábory pro děti, sborové dovolené a podobně?

U mě jako seniora se scházejí všechny zprávy ze sborových shromáždění, tak o tom mám docela přehled. Pobytu s dětmi pořádají pardubičtí, chrudimští, heřmanoměstečtí, bukovští, čermenští a hradištití, jestli dobře počítám. Ale k nim se často přidávají děti z okolních sborů nebo různí kamarádi a příbuzní. Několik sborů dělá také takzvané přífarské tábory, které mají pro děti připravený program, ale spát se chodí domů. Tak to dělají třeba v Čáslavi nebo v Lanškrouně. Jsou to otevřené a oblíbené věci.

Vědí lidé ve sborech, k čemu je seniorát dobrý?

Myslím, že v životě každého sboru nastane někdy období, kdy se to ví. Třeba teď se v našem seniorátu završilo tříleté teologické vzdělávání Theofil, to je docela velká věc, o té lidé určitě vědí. Je za tím spousta práce a nadšení. Vzdělávání dokončilo 17 studentů, polovina z nich se asi bude ucházet o ordinaci a službu výpomocného kazatele. Bez existence seniorátu by něco takového nevzniklo. Pak lidé o seniorátu vědí tehdy, když přijímají a poskytují druhým podporu – duchovní, lidskou i materiální. Někdy se koná v některém sboru větší seniorátní setkání mládeže, setkání všech generací a podobně. Tím se zviditelní příslušný sbor, ale i seniorát, který to zorganizoval a zaštil. Na konventech se pak o takových událostech mluví s velkou vděčností.

Je potřeba měnit hranice seniorátů, jak se o tom teď vede debata? Proč?

Vnímám to jako dobrý způsob, jak řešit změny počtů farních sborů a počtů kazatelských míst a zároveň zachovat funkční správu církve na všech úrovních. Míň seniorátů a větší celky budou určitě úspornější a ta změna je potřebná. Neodkládal bych to.

Jak pomáhá sborům v seniorátu Jeronýmova jednota? Využívají sbory

nabídku podpory v rámci Diakonických a rozvojových projektů? A co Diakonie?

Podle mě je Jeronýmova jednota na seniorátní úrovni „hodně muziky a málo peněz“, spousta lidí se setkává, aby rozhodovala o dosti nízké podpoře. Ale funguje to. Sbory Chrudimského seniorátu žádají o podporu stavebních a investičních věcí docela hojně, což v jiných seniorátech, pokud vím, všude nebývá. Diakonické a rozvojové projekty využíváme také, aktuálně třeba mají velké projekty Pardubice a Čáslav. A za Diakonii Čáslav jsme velice vděční, je to vlastně v našem seniorátu jediné diakonické zařízení, spolupracuje s místním sborem a daří se mu dobře.

seniorátní pobyt v Chotěboři

Čím bys Chrudimský seniorát charakterizoval?

Jedna zvláštnost je, že nemáme ani jednoho pastoračního pracovníka. V jiných seniorátech se myslím využívá tato možnost více. Máme tak půl na půl sbory městské a venkovské. A přitom některé venkovské jsou velikostí i živostí větší než některé městské. To s sebou nese jiný způsob práce nebo jiný přístup k některým věcem, jako je například bydlení faráře na faře.

Co mají sbory společného?

Společného? No toho Michala Brandu a provázanou mládež! ▶

Co Chrudimský seniorát ostatním nabízí?

Například „Seniorskou Chotěboř“. To je týdenní pobyt ve středisku v Chotěboři na sklonku léta pro účastníky seniorského věku, který zaštiťuje a organizuje Chrudimský seniorát a každoročně se tak setkávají starší lidé z celé republiky. A pak také mládež, jež je často viditelně otevřena lidem z jiných seniorátů.

Co pro tebe znamená být senior Chrudimského seniorátu?

Znamená to předně pastoraci ve společenství farářů ve dvaadvaceti farních sborech, z východu na západ vzdálených 144 km. Jezdím na návštěvy, vedu rozhovory, doprovázím, když někde něco končí a jinde začíná. Pomáhám organizovat vzdělávání na seniorátní úrovni, snažím se nepřekážet a podporovat vztahy. Taky úřaduji a pro některé jsem prý církevní autorita. Autorita je nejspíš k tomu, aby druhým umožňovala být autory toho, co smysluplně dělají.

Daniela Ženatá, foto: archiv seniorátu

REGIONY

Světlo pro Děčín se rozzářilo

Místní evangelíci odhalili památník Jana Palacha a Jana Zajíce

V úterý 16. 1. 2024, symbolicky přesně v den 55. výročí sebeupálení Jana Palacha, se v prostoru před evangelickým kostelem v Děčíně konalo slavnostní odhalení nového pomníku, který má právě oběť Jana Palacha, ale také Jana Zajíce připomínat.

„Od začátku jsme chtěli památník u kostela. Církev a sbor jsou tady od toho, aby do světa zvěstovali Boží lásku ve skutcích věřících a vyznávajících křesťanů. Kristův příkaz lásky k Bohu a k bližnímu nás k tomu přímo zavazuje. Oběť životů obou mužů je naplněním tohoto závazku. Památník nemohl stát jinde,“ tvrdí místní farář Tomáš Matějovský. „Konkrétní umístění na zdi kostela nebo na pozemku kolem něj jsme už nechali na rozhodnutí bratra architekta Davida Vávry.“ Ten si vybral opěrnou zeď vstupního schodiště, která je v úrovni Teplické ulice. „Hledali jsme umělce, který přijme tento úkol jako osobní výzvu. Oslovit bratra Vávru, to byla jasná volba. A povedlo se to!“

Děčínské pozdravil předseda Senátu, synodní senior i zahraniční hosté. Pomník „Světlo pro Děčín“ a jeho příprava s sebou přinesly velkou finanční náročnost. Sbor proto otevřel už minulého roku veřejnou

Pavel Pokorný při kládá dlaň na dotykovou plochu památníku

sbírku. I přes obětavost dárců by však veškeré náklady nepokryla, sbor proto hledal i jiné

zdroje. „Zároveň jsme oslovili firmy, Ústecký kraj a město Děčín. Velkou podporu poskytla také naše církev prostřednictvím DaRP. Děčínský sbor samozřejmě přispěl také. Na místě je poděkovat všem, kteří nás podpořili,“ říká děčínský farář.

Památník společně odkryli autor David Vávra a předseda Senátu Miloš Vystrčil. „Jan Palach je symbol něčeho, na co bychom neměli zapomínat. (...) Je úžasné, že jste se v místě, které nemá s Palachem ani Zajícem historicky nic společného, do něčeho takového pustili, protože to, po čem volal Jan Palach, potřebujeme ke spokojenému životu všichni,“ uvedl Miloš Vystrčil.

Slavnosti se zúčastnila řada vzácných hostů. Přítomni byli zástupci města v čele s primátorem Jiřím Andělem, pozvání přijali také hosté ze sousedního Saska – mezi nimi např. Bettina Westfieldová, předsedkyně synodu saské evangelické církve.

Za synodní radu se odhalení památníku účastnil synodní senior Pavel Pokorný, který v kostele vedl společnou modlitbu. V jejím závěru zazněla prosba: „Požehnej tomuto místu, tomuto děčínskému pomníku dvou Janů, požehnej všem kolemjdoucím, ať odtud berou inspiraci a sílu.“

Hudebně slavnostní okamžik doprovodil písničkář Bohdan Mikolášek. Na místě zazněla mj. píseň *Ticho*, která patří mezi Mikoláškovy nejznámější a která vznikla tenkrát právě jako reakce na čin Jana Palacha: „Oheň světlo dým / a krátký život s ním / hořely dlouho a hořet budou dál. / Plamen cizích vin / a já dobře vím / jako vy tu zprávu: / zemřel živý člověk / a mrtví zůstali žít.“

Hvězda nad kostelem

Autor památníku, architekt David Vávra, je sám také člen Českobratrské církve evangelické. Pro Děčínské navrhl stélu, která je nahoře zakončena hlavicí ve tvaru hvězdy. „Je pro mě symbolické, že díky oběti Krista jsme svobodní. A svobodu máme i díky Palachovi,“ uvedl Vávra.

Objekt je navíc koncipován jako interaktivní. Po stranách stély jsou totiž dotykové plochy ve tvaru lidské dlaně, které umožňují symbolické propojení s oběma Jany. Pokud návštěvník přiloží svoji dlaň na dotykovou plochu, stéla se rozzáří jinou barvou.

O podobě památníku měl prý autor jasno od začátku. „Chtěl jsem udělat interaktivní památník, ve kterém by nebyla lhůstevnost a patos, ale naopak hravost a radost. Hra je totiž projevem demokracie. Totalita přikazuje,“ přiblížil David Vávra. V původním návrhu měla být ovšem stéla zakončena symbolem srdce či plamene.

farář Tomáš Matějovský a architekt David Vávra (zleva)

Užitý materiál je kombinace plechu a spékaneého (tzv. fusingového) skla, s nímž autor rád pracuje. Charakteristické je svojí strukturou, ale také odolností. „Kdybych vám řekl, že je pevnější než plech, tak mi asi neuvěříte. Ale když má nějakou povrchovou úpravu, tak je v podstatě nerozbitelné,“ ujišťuje architekt.

Křesťané by neměli zapomínat „svítit“

Místní farář Tomáš Matějovský se domnívá, že připomínat oběť obou Janů je důležité, a to i v místech, která nejsou s danými osobnostmi přímo historicky spjata. Jejich odkaz je totiž především hodnotový, a tedy univerzální. ►

„Přímá souvislost s oběma Jany a naším sborem a městem neexistuje. Ale děčínský sbor se rozhodl přijmout odkaz jejich činů. Chtěli jsme památkem připomenout skutek dvou lidí našeho národa a v případě Jana Palacha i naší církve, kteří za svobodu a pravdu obětovali svůj život. Památník nám všem má být připomínkou, že tyto hodnoty jsou křehké, lehce zaměnitelné za hodnoty úplně jiné, a mnohým jsou pravda, láska k Bohu a bližnímu trnem v oku,“ říká.

Památník stojí na pomezí církevního a veřejného prostoru, je tedy nasnadě otázka, bude-li také působit jako symbolický spojovací článek mezi evangelickým sborem a veřejností. Odpověď přinese teprve budoucnost, zatím se sbíhají první ohlasy. Podle faráře Matějovského jsou smíšené. „A to je dobře, protože má nejen připomínat, ale také trochu provokovat jak nás křesťany, abychom nezapomínali svítit, tak veřejnost, aby si připomínala, že důležité hodnoty

je třeba chránit a pečovat o ně. Snad tento artefakt pomůže k lepšímu vnímání našeho

nový památník Jana Palacha a Jana Zajíce

sboru a církve na veřejnosti. Ale to ukáže teprve čas.“

Adéla Rozbořilová

TÝDEN MODLITEB ZA JEDNOTU KŘESŤANŮ

Křesťané různých denominací se spojili v modlitbách za své bližní

Česká ekumena nabízí pestrou paletu

Od 18. do 25. ledna 2024 se konal Týden modliteb za jednotu křesťanů, který spojuje křesťany z různých církví po celém světě. Jako motto pro letošní rok byl vybrán verš z Lukášova evangelia „...Miluj Hospodina, Boha svého... a svého bližního jako sám sebe“ (L 10,27), který je součástí známého příběhu o milosrdném Samařanu.

Letošní téma vybral a doprovodné materiály připravil ekumenický tým z Burkina Fasa, který sezvala místní komunita Chemin Neuf.

„Burkina Faso se nachází v západní Africe, v oblasti Sahelu, která zahrnuje také sousedící země Mali a Niger. Země v současnosti zažívá vážnou bezpečnostní krizi, která postihuje všechna náboženská společenství a církve. Po velkém džihádistickém útoku, který byl spáchán v roce 2016, se situace ještě dramaticky zhoršila. Množí se zde teroristické útoky, bezpráví a obchodování s lidmi. Tato neutěšená bezpečnostní situace podkopává sociální soudržnost, mír i národní jednotu. (...) Přestože žijeme v jiném sociálním kontextu a prostředí než ti, kdo vytvářeli letošní ekumenické texty, proží-

váme stejnou bolest vnitřního rozdělení a zároveň velkou touhu a potřebu být naplněni Kristovou láskou, která vstupuje do zranění a bolesti naší doby a má moc, potenciál uzdravovat tyto rány na těle Kristovy církve i v naší zemi,“ uvedli ve společné předmluvě zástupci české ekumeny biskup Tomáš Holub a předseda ERC Tomáš Tyrlík.

Inspirace z Malé Hané

V regionu Malé Hané, severně od Brna, se ekumenické spolupráci dobře daří. Evangelici z Vanovic a Boskovic, adventisté z Roubanské, katolíci a Církev bratrská z Letovic tvoří pestré a přátelské společenství, v němž se setkáváme během lednových ekumenických týdnů. S duchovními zkoušíme rozšířit a obohatit

ekumenické setkání v Letovicích

tradiční řadu bohoslužeb slova o nové formáty. Letos to byl večer chval v katolickém kostele, soustředěný na zpěv, čtení z Písma, meditaci a duchovní zkušenosti. Jiným experimentem je setkání v méně formálním prostoru, připomínajícím kavárnu. Středem není výklad, ale panelový rozhovor všech kazatelů, který se týká vybrané aktuality. Do rozhovoru se živě zapojují otázkami i názory další účastníci. Loni jsme diskutovali o volbě prezidenta, letos o životě ve stínu válek na Ukrajině, v Gaze a útoku na filozofické fakultě UK. Rozhovor brzy získal osobní notu: Jak máme čelit agresivitě my, jak

máme milovat své nepřátele? Co dnes znamená „přemáhat zlo dobrem“? Snad je i ekumenická vstřícnost a překonání nepřátelství a revnivosti částečnou odpovědí na tyto otázky.

Jiří Bureš, FS Boskovice

V Českých Budějovicích se ekumeně daří

Ekumena v Českých Budějovicích je celoroční. Oficiálně se každý měsíc setkávají zástupci většiny církví, působících v našem městě, na ekumenických pastoráčkách. Neoficiálně je to spolupráce v různých institucích, ať už v nemocnici, ve vězení nebo například v organizaci Fokus.

Dvě události ale přece jen vyčnívají. Jednak Noc kostelů a potom ekumenické týdny na začátku ledna. Je trochu legrační, že jako křesťané se neumíme sjednotit ani na tom, abychom slavili jeden týden jednoty. A tak tu máme Alianční týden modliteb a Týden modliteb za jednotu křesťanů. Jak asi víte, ten první je v režii Evangelikální aliance, ten druhý pořádá Ekumenická rada církví ve spolupráci s Biskupskou konferencí.

V našem městě jsme se ovšem toto nedopatření rozhodli pojmout jako výhodu a příležitost, a proto se scházíme v obou týdnech. Každý den prvního týdne se konají bohoslužby v jiném kostele. Zatímco liturgii připravují domácí, káže vždy host. V druhém týdnu se pak sejdeme už jenom jednou, ale zato všichni. Letos jsme s povděkem přijali liturgii bratří a sester z Burkiný Fasa. Kázali všichni faráři, kazatelé, pastoři, duchovní pracovníci. Z kratičkých dvou až třímínutových promluv se tak poskládala velice zajímavá mozaika, která zahrnuje celou šíři křesťanské tradice, tak jak se s ní můžete v našem městě setkat. Zkrátka ekumenu v Českých Budějovicích by chtěl zažít každý.

David Nečil, FS České Budějovice

„Ekumenky“ v Dobříši

„Já už se strašně těším?“ „Na co?“ „No přece na další ekumenky.“ A je to tak, lidé se na ně ►

společná modlitba představitelů církví (Jana Šarounová za ČCE uprostřed)

opravdu těší. Proto je taky v dobříšském sboru děláme hned několikrát do roka.

Na 1. adventní neděli jsme slavili ekumeny v Příbrami v katolickém kostele sv. Jakuba, přišli sestry a bratři z katolické, čs. husitské a evangelické farnosti.

V Dobříši jsme se sešli k bohoslužbám Týdne modliteb v pátek 19. ledna v pastoračním centru sv. Tomáše (u katolíků). Po bohoslužbách, které vedli faráři Angelo Scarano (ŘKC) a Michal Šourek (ČCE), následovalo *agapé*, posezení s výtečným pohoštěním a podnětnými rozhovory.

V Hořovicích byly bohoslužby s pestrým zastoupením sester a bratří z různých církví (katolíci, adventisté, Církve živého Boha, Církve bratrská a ČCE) v neděli 21. ledna v evangelickém kostele, vedli je Stefan Wojdyla (ŘKC) a Michal Šourek.

Další setkání s bohoslužbami a *agapé* bude v Dobříši v září, tentokrát u evangelíků. Do té doby ale ještě stihneme ekumenické bohoslužby u smírčího kříže v Chodouni o neděli Exaudi a v sobotu 8. června už 12. ekumenické bohoslužby v Kunclově mlýně. A jednou za dva měsíce modlitbu Taizé. Tě naši ekumeny je hodně, máme z toho opravdu velikou radost.

Michal Šourek, FS Dobříš

Představitelé církví se sešli ke společné modlitbě

Ke společným bohoslužbám se v pondělí 22. 1. v kostele sv. Vojtěcha v Praze-Dejvicích sešli také představitelé jednotlivých církví, sdružených v Ekumenické radě církví v ČR a v České biskupské konferenci. Předsedal arcibiskup pražský a předseda ČBK Jan Graubner, kázal Bronislav Matulík, 2. místopředseda ERC. Bohoslužby proběhly v rámci plenárního zasedání ČBK, účastnili se čeští a moravští biskupové.

Součástí Týdne modliteb za jednotu křesťanů je každoročně také společná sbírka, letos je určena pro Charitu Jindřichův Hradec. Výtěžek využije jindřichohradecká pobočka na rozvoj fakultativních služeb, konkrétně Výdejny Samaritán, Dobrovolnického centra a Charitního centra a také na pořízení automobilu pro terénní služby. Dary lze posílat až do 20. února 2024 na účet Ekumenické rady církví v ČR 473 492 623/0300 pod variabilním symbolem 240118. Výtěžek sbírky bude odeslán Nadaci Divoké Husy, která jej předá Charitě Jindřichův Hradec.

*mezititulky redakční, zpracovala ARO,
foto: Anička Guthrie (Člověk a víra), archiv sborů*

Alianční týden modliteb v Krnově a Bruntále

Společné modlitby sblíží lidi a mění svět kolem nás

V rámci Aliančního týdne modliteb ve dnech 7. – 14. 1. 2024 se konaly opět desítky modlitebních shromáždění. Mottem letošního ročníku bylo „Nést hojné ovoce“. Modlitební týden pořádá Česká evangelikální aliance, která připravila také modlitebního průvodce.

Setkání se konala napříč Českem, např. v Praze, Brně, Českých Budějovicích, Ostravě, Českém Těšíně, Vsetíně a v mnoha dalších městech a obcích. Každoročně se jich účastní také řada evangelických sborů. Letos vám nabízíme pohled do evangelického společenství v Krnově a Bruntále očima místního faráře Štěpána Jančí:

„Ekumenická scéna krnovská je velmi živá. Členové církve husitské, katolické, evangelické, Armády spásy, adventistů a Křesťanského společenství se scházejí ke společným modlitbám každé první pondělí v měsíci už bezmála dvacet let. Takže alianční modlitební týden v lednu je jen lehkým rozšířením celoročního setkávání.

Modlitebních večerů je pět a každý hostí jedna ze zmíněných církví (ještě vloni jich bylo šest, v letošním roce se poprvé neúčastnila církev husitská, neboť v létě zemřel jejich dlouholetý farář a neúnavný organizátor všech aktivit Alfréd Heger). Schází se přibližně 15–20 modlitebníků a program připravuje kazatel nebo někdo z představitelů hostitelského sboru. Někde je trochu víc zpívání, jinde zas delší kázáníčko, ale hlavní náplní jsou modlitby – jak za globální bolesti světa, tak za konkrétní starosti krnovských bratří a sester.

Bruntálská církev je mnohem víc rozptýlena. Společných modliteb se účastní zástupci adven-

tistů, církve bratrské, husitů, evangelíků a pár bruntálských nezávislých evangelikálních společenství, schází se okolo deseti sester a bratří, shromáždění v letošním roce byla tři – v evangelickém sboru, u adventistů a ve sboru Tessa-lonika. Vedení má na starosti hostitelský sbor. Společné modlitby jsou pro naše malé sborečky velkým povzbuzením. Sblíží lidi a mění svět kolem nás.“

Posláním Aliančního týdne modliteb jako modlitební iniciativy Evangelikální aliance je podpora jednoty církve skrze modlitbu, společná vyznání, díkůvzdání a vzájemné pozhnání mezi denominacemi. Týden je prostor přímluvné modlitby za aktuální témata, města i Českou republiku jako celek. Alianční týden modliteb má v ČR dlouhou tradici a jeho konání bylo za doby minulého režimu jednou z mála příležitostí k setkávání k modlitbám napříč denominacemi. Vznik Aliančního týdne modliteb je datován do roku 1856 a v ČR se vždy odehrává v desítkách měst.

zpracovala **Adéla Rozbořilová**

K čemu vlastně potřebujeme faráře?

Ohlédnutí za Farářským kurzem 2024

Největší konference farářů ČCE, lednový Farářský kurz, se letos věnovala tématu „Ordinace. K čemu?“ Konal se v týdnu 22. – 26. 1. na půdě Pedagogické fakulty UK a nabídl řadu přednášek i dílny zaměřené na úlohu těch, kdo byli povoláni ke službě slova a svátostí.

Kurz byl zahájen bohoslužbami s večeří Páně v pondělí večer v kostele sv. Martina ve zdi a společně je vedli Magdalena Ondrová a Zvonimír Šorm. Bratr Šorm se v kázání zamýšlel nad podobností o nepoctivém správci (Lk 16,1–8). „Není tohle právě i naše situace? Není tohle situace učedníků Ježíšových, Kristovy církve, nás farářů a farářek? My přece můžeme být velkorysí jen na účet svého Pána. I my můžeme odpouštět jen proto, že se nám samým odpuštění od něho dostalo. Že on to za nás zaplatil, že on vymazal dlužní úpis. A tak to má být. Vždyť k tomu jsme byli povoláni, abychom zvěštovali jeho smíření a odpuštění.“ Naplno se farářský kurz rozběhl v úterý dopoledne.

Debata se synodní radou

Tradičním bodem programu je diskuse se synodní radou, která byla v úterý dopoledne. Moderace se ujal předseda Spolku evangelických kazatelů Michael Pffann a u mikrofonů přivítal synodního seniora Pavla Pokorného, synodního kurátora Jiřího Schneidera, jeho náměstkyni Simonu Kopeckou a celocírkevního faráře pro duchovenskou službu Zvonimíra Šorma.

Jak zaznělo v rámci diskuse, v budoucnu pocítíme zřejmě ještě větší tlak na týmovou spolupráci – nejen v případě sloučených sborů, ale také více spolupráce napříč senioráty a celou církví, s výpomocnými kazateli, pastoračními pracovníky či se staršovstvy. „Pokud by ale částečné nebo dělené farářské úvazky měly být do budoucna tím hlavním směrem, kterým se vydáme, pak myslím, že bychom jako církev hodně ztratili,“ upozornil Pavel Pokorný a poukázal na to, že než povolávat jednoho faráře na menší úvazky do více sborů, je lepší slučovat sbory ve větší a co do funkčnosti silnější celky.

úvodní bohoslužby

Velkou diskusí vzbudila otázka bydlení na farech a chystaných změn v oblasti příplatků na farářské bydlení. Synodní rada připravuje komplexní změny, které by měly narovnat současný stav, kdy se dotované bydlení na faře považuje za formu nepeněžního příjmu farářů, ale přitom jeho hodnota není nijak vyčíslena, a tedy se jim

dosud nijak nezapočítává do výše budoucího starobního důchodu.

V posledních letech bývá pravidelnou součástí každodenního programu po modlitbě i biblická práce, vedená vyučujícími Evangelické teologické fakulty UK.

debata se synodní radou

Mezi řečníky i mezi účastníky byla řada kolegů z české i světové ekumeny – v plénu promluvila například německá teoložka Klara Buttingová, nizozemský protestantský duchovní Gerard Minaard či teolog Charles Wiley, který přednáší na škole přidružené k presbyteriánské církvi (PC USA) v americkém státě Georgia.

Pohled hostů z římskokatolické církve

Katolický kněz a teolog Tomáš Petráček hovořil o proměnách svátostného neboli služebného kněžství v katolické církvi od raných dob až do současnosti a tématu se pak věnovala i živá diskuse. Toto téma se také doplnilo zajímavou osobní zkušeností teoložky Mirei Ryškové, která v jednom z panelů hovořila o svém povolání ke kněžství, jež jí v římskokatolické církvi nebylo uděleno. Míreia Ryšková je v česku odbornice na bibliodrama a vedla i jednu ze čtvrtěčních dílen, která se právě této metodě práce s Biblií věnovala. Dílny byly svým zaměřením pestré. Bosý karmelitán Pavel Pola pozval účastníky k modlitbě tělem, myslí i srdcem, křesťanská terapeutka Ráchel Bícová hovořila o duševním zdraví kazatelů, bylo možné účastnit se supervizní dílny, vyrazit s Františkem Štěchem

na komentovanou prohlídku výstavy „Člověk, duše a umělá inteligence“ anebo se s Klarou Buttingovou věnovat žalmům.

Čtvrtek s kaplany a výpomocnými kazateli

Čtvrteční panelová diskuse dala nahlédnout do duchovenské praxe kaplanů a výpomocných kazatelů. Každá z těchto služeb má svá specifika. Zatímco výpomocní kazatelé se pohybují v „jádro“ církevního prostředí, kaplani se musejí potýkat s bariérou necírkevní půdy. Vězeňský kaplan Daniel Blažek i kaplan Diakonie Daniel Heller ml. mají však se svými klienty zkušenost převážně kladnou. „Mám docela dobrou zkušenost s tím, že lidé tu službu chtějí,“ uvedl D. Heller. Výpomocní kazatelé zase musejí svoji duchovenskou službu kombinovat s civilním zaměstnáním či s rodinným

panelová diskuse s kaplany a výpomocnými kazateli

životem. „Dokážu si představit, že to může být náročné, ale v naší rodině to díky Bohu zvládneme,“ řekl ostravský kurátor Michael Walošchek. On i dejvická výpomocná kazatelka Eliška Härtelová ale přiznávají, že na průběžné vzdělávání jim mnoho času nezbývá. „Čerpám z toho, co jsem se naučil před lety při studiu, jinak si stíhám jen občas něco málo přečíst,“ přiblížil Walošchek. ▶

Kurz, který každoročně organizuje Spolek evangelických kazatelů, je jedinečnou příležitostí ke společnému vzdělávání a diskusím i pro neformální setkávání kolegů (SpEK) z celé země i se zahraničními přáteli a hosty. Součástí bývá i valná hromada SpEKu, kulturní program a informace z ústředí církve. Je to příležitost poznávat církve a církevní službu v její pestrosti

a je potěšující, že v posledních letech mají o kurz zájem i studující ETF UK a výpomocní kazatelé. Kurz nabízí možnost navázat nové vztahy a propojovat generace teologů. Je škoda, že někteří kolegové se zkušenostmi ze svých sborů dlouhodobě na kurzu chybí, ale třeba se příští rok potkáme v ještě plnějším počtu.

redakce, foto: ARo

ŠKOLY

Chtěli bychom obohatit společnost i církev

S Ruth Konvalinkovou, ředitelkou Filipky, o novém gymnáziu v Brně

Letos v září nastoupí studenti na nové gymnázium, o které se rozšiřuje Škola příběhem – církevní základní škola, známá pod jménem Filipka, která je jednou z osmi škol zřízených Českobratrskou církví evangelickou (podrobně jsme se jim věnovali v loňském roce v pravidelném seriálu). Vlastně to bude první evangelické gymnázium od té doby, co na začátku protireformace musela své školy zavřít Jednota bratrská. Z mnoha lidí, kteří na realizaci gymnázia pracují, jsme k rozhovoru vybrali ředitelku Ruth Konvalinkovou, absolventku Filozofické a Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity a dříve učitelku češtiny a výtvarné výchovy na významném brněnském gymnáziu „Jaroška“ (tř. Kpt. Jaroše), zakladatelku a současnou ředitelku Filipky.

Jak velká je dnes Filipka a jak funguje?

Filipka má letos osm ročníků a v nich 122 dětí, což je aktuálně povolené maximum, nemáme

ani jedno volné místo s výjimkou ukrajinských dětí, ty mají vlastní „kapacitu“, dočasně povolenou na základě speciálního zákona (Lex Ukrajina). Proto jsme podali na ministerstvo školství žádost o navýšení kapacity – škola se rozrůstá postupně, jak se nám daří získávat nové prostory. Příští rok by měl být završen tím, že budou kompletní všechny ročníky – první až devátý. Chtěli bychom také některé vyšší třídy početně doplnit a dosáhnout tak cílové kapacity cca 150 dětí.

Mohla bys nám stručně popsat, na co dává škola důraz ve vzdělání, jak přistupuje k dětem, co nabízí učitelům?

Hlavní akcent je na emočně bezpečné prostředí pro všechny (děti i dospělé). To považujeme za nejdůležitější a zároveň je to nutný předpoklad pro to, aby ve škole mohlo cokoli dalšího dobře fungovat. Metodicky a didakticky jsme inovativní škola, která ale rozhodně nerezignuje na úsilí děti vzdělávat i vychovávat. Z hlediska obsahu vzdělávání klademe důraz na čtenářskou gramotnost, práci s textem a na etická a environmentální témata. Usilujeme však i o rozvíjení dětské osobnosti, soustředíme se na schopnost

děti spolupracovat a žít ve společenství s ostatními, být otevření a vnímaví k potřebám druhých a nést svůj díl zodpovědnosti jak za celek, tak za sebe sama a vlastní učení. Proto používáme kritériální a slovní hodnocení a další nástroje, které mají dětem pomoci trénovat sebeřízení. Snažíme se, aby se co nejvíce učily z vlastní motivace, ne pro známky nebo jiné odměny či ze strachu před trestem. Hodně času trávíme venku, na jednodenních procházkách každý týden, a kromě toho strávíme vždy dohromady až 14 dní na různých vícedenních výjezdech.

Před několika lety se ve společnosti hodně diskutovalo téma inkluze.

V současné době, pokud vím, probíhá nenápadná redukce asistentských míst.

Vím, že na Filipce má své místo i docela dost dětí s podpůrnými opatřeními. Jak vám to „jde“?

Ano, na Filipce je asi 37 procent dětí s různou mírou zdravotního znevýhodnění (sem spadají i různé „lehčí“ poruchy pozornosti a podobně, ale i děti s většími obtížemi a děti s kombinovanými vadami). Myslím, že inkluzi děláme dobře, aktuálně jsme u dvou dětí, které patří mezi naše nejvážnější případy, dostali velkou pochvalu ze speciálně pedagogického centra za jejich pokrok. Ve škole v současné chvíli pracuje na různých velké úvazky osm speciálních pedagogů a osm asistentů a věřím, že máme tuto oblast dobře zvládnutou. Díky tomu, jak byla inkluze a financování asistentů dosud nastavena, mohli jsme v tomto směru dokázat opravdu hodně. Podstatné pro mě je, že začlenění dětí s potřebou podpory mezi ty zdravé vyhodnocujeme (my učitelé, děti, ale i rodiče) jako oboustranně obohacující. Někdy je to ovšem těžká práce.

Ještě jedna důležitá otázka. Je možné se na Filipku dostat?

Ano, těžko a se štěstím, ale jde to. Přednostně přijímáme sourozence našich dětí, ale vedle toho každý rok o nižší jednotky míst losujeme.

Co vás vedlo k tomu, že jste se Filipku rozhodli rozšířit i o gymnázium?

Po pravdě řečeno ten první impulz byl pragmatický. Byli jsme v patové situaci kvůli nedostatku místa a mysleli jsme si, že když Filipku rozšíříme o gymnázium, snadněji nějaké další „třídy“ seženeme i pro ni. Druhý důvod opět souvisel s Filipkou a její stabilizací – vzhledem k tomu, že jsme programově malá škola a máme jen jednu třídu v ročníku, není snadné poskládat odborným učitelům úvazky. Když bude mít Filipka ještě gymnázium, mohou její učitelé své předměty učit na druhém i třetím stupni školy. A také mohou obě školy sdílet odborné učebny, jejich vybudování (investice do nich) taky dává větší smysl, když se v nich bude učit více tříd.

ředitelka Filipky Ruth Konvalinková

Jak se projekt postupně rozvíjel, začalo mi to dávat čím dál větší smysl. V tuto chvíli je ve společnosti po takových středních školách velká poptávka, což nám pomůže s rozjezdem – lepší okamžik jsme si nemohli vybrat. Je to příležitost, kdy můžeme jako církev veřejnosti nabídnout něco, o co teď právě mnoho lidí velice stojí, a tak se jim zavděčit a hlavně přiblížit. Doufám, že vznikne kvalitní škola, která zaplní určitou mezeru a udrží se i potom, až tento boom opadne. Že vznikne škola, která obohatí společnost a taky církev; snad bude dalším ►

místem, kde církev vykračuje ven a nabízí lidem svoje hodnoty. Tím pomáhá pozitivně formovat společnost a současně každou takovou službou zase ona sama roste. Snad se to s Boží pomocí podaří.

Bude se jednat o čtyřleté gymnázium s jednou třídou v každém ročníku. Jaká to bude škola? Na co bude klást důraz?

V těch nejobecnějších obrysech to bude podobné jako na Filipce, jak jsem popisovala výše. Nebo to taky můžu vyjádřit pomocí našich tří „klíčových hodnot“: laskavost – zodpovědnost – společenství. Tohle základní nastavení bude asi stejné pro obě školy. Velmi chceme dbát o osobnostní rozvoj studentů, chceme je vést ke společenské angažovanosti, zájmu o veřejné dění a ochotě pomáhat. Chceme myslet i na jejich duševní zdraví, poskytovat jim zájem a podporu ve studiu a předcházet v rámci školy různým patologiím.

Samozřejmě to bude škola náročnější, než je Filipka, pro studenty s potřebným studijním potenciálem a se zájmem o obory, na které bude gymnázium klást důraz; škola bude mít jasnou profilaci na humanitní studia. Klíčovým předmětem by měla být práce s textem, textová analýza, kritické myšlení. V prvních dvou letech studia bude vzdělávání v podstatě všeobecné, od třetího ročníku se bude rozrůstat nabídka volitelných seminářů, které budou zčásti učit externisté, odborníci ve svých oborech. Ti budou vyučovat volitelné semináře z různých disciplín – z psychologie, historie, práva, žurnalistiky, tvůrčího psaní či PR a copywritingu, lingvistiky, teologie, dějin umění, politologie a podobně. Velký důraz po celou dobu studia bude položen na jazyky. Hodně také chceme jezdit ven, stejně jako na Filipce.

Pamatuji si, že když Filipka vznikala, měl jste ve svých materiálech vizi o tom, kdo bude jednou sedět na srazu jejích absolventů. Jak bude vypadat sraz absolventů vašeho gymnázia?

Kdybych hodně snila, představila bych si moudré a vzdělané lidi, kterým záleží na stavu světa a podle svých možností usilují, aby byl co nejlepší. Měli by to být tvořiví lidé s vizí a taky s radostí ze života. Lidé, jejichž život je naplněn smyslem. Ale taky lidé, kteří žijí v dobrých mezilidských vztazích. To nejsou malé cíle, že?

budova tzv. zelené fary v Opletalově ulici

Jak probíhají přípravy na vznik školy?

Dáváme dohromady tým, sestavujeme učební plán a základní návrh kurikula, pomalu začínáme s informační kampaní, porozhlížíme se virtuálně i fyzicky po jiných školách, hledáme inspiraci atd... Napsali jsme žádost o dotaci na Kraj a taky o DaRP, obojí jsme získali.

Už je jisté, že první ročník nastoupí 2. září 2024. Z čeho budou zájemci dělat přijímačky?

Aktuálně se čeká na novou vyhlášku ministerstva [školství], ale velmi pravděpodobně budou opět povinné přijímačky od Cermatu – čeština a matematika. Tyhle přijímačky doplníme našimi vlastními (pravděpodobně budou ty naše časově předcházet těm cermatovským). Ve školní části přijímací zkoušky půjde o čtení s porozuměním, o základní orientaci v historii 20. století na našem území, o schopnost zasa- dít věci do souvislostí, vytvořit a prezentovat

informační schůzka se zájemci o Evangelické gymnázium

příběh. Budeme se ptát na motivaci ke studiu u nás, na oblíbené kulturní dílo a na případné dobrovolnické aktivity.

Vznik gymnázia podpořil čtyřmi miliony korun Jihomoravský kraj. Odborné učebny budou v Židenicích společně se základkou. Staršovstvo sboru Brno I souhlasilo s tím, že by kmenové třídy mohly být od září 2025 v jím vlastněné budově, tzv. zelené faře. Teď probíhá intenzivní počítání, zda na rekonstrukci bude stačit krajská dotace. Svou podporu slíbila církev. Proč je pro vás důležité mít třídy v centru Brna? Jak je vlastně těžké sehnat pro školu prostory?

Jak jsem zmiňovala výše, sehnat školské prostory je mimořádně těžké vzhledem k tomu, že školy jsou přeplněny a je jich nedostatek. Nedostatek místa a potřeba zajistit další prostory, to je něco, co nás od začátku neobyčejně vyčerpávalo. Mít pro gymnázium prostory v samém centru Brna je jistě velice výhodné a může to být jedno z našich silných lákadél.

Jak se na gymnáziu bude projevovat to, že jeho zřizovatelem je evangelická církev?

Snad budeme mít časem školního kaplana nebo pastoračního pracovníka. Projeví se to ale hlavně celkovým hodnotovým nasměrováním, akcentováním společenské odpovědnosti i úsilím o dobré vztahy. Budeme mít pravidelné bohoslužby (nejspíš jako na Filipce 4× ročně). V učebním plánu plánujeme předmět základy křesťanství a křesťanská etika. Mezi volitelnými předměty bude například čtení Bible, které bude pravděpodobně učit Štěpán Hájek – varianta předmětu, který učival na JAMU.

Trochu tušíme, kolik je před vámi práce. A jak je náročné pro vás oba s Petrem [Konvalinkou, manželem] působit jako motor a srdcař nyní už dvou škol. Přejeme vám hodně sil a Božího požehnání.

Děkujeme.

*připravil Ondřej Macek, redakčně upraveno,
foto: Benfoto, Vojtěch Zikmund, FB Evangelické
gymnázium*

Původně vyšlo v časopise Setkávání 5/2023.

Životní cesta faráře Jiřího Doležala

Narodil se 17. dubna 1929 v malé obci Litošice nedaleko Časlavi, která patřila do oblasti evangelického sboru v Semtěši. Jeho otec byl učitel, takže se rodina dost často stěhovala. Po čtyřech letech od Jiřího narození, v roce 1933, odešli do Tisu, obce v diaspoře vysočinského sboru v Horní Krupé. V létě roku 1938 se Doležalovi stěhovali znovu, tentokrát do slezské Orlové, odkud však byli vzápětí, v říjnu po zabrání Sudet, vyhnáni do Brna. Tam nějakou dobu museli přebývat ve velmi provizorních podmínkách. Nakonec se v roce 1939 mohli usadit ve Starém Městě u Uherského Hradiště. Jiří byl nejstarším dítětem svých rodičů, postupně se narodili další čtyři sourozenci, Milan, Bohunka, Anička a Jan.

Válka zasáhla i do Jiřího středoškolských studií. Z gymnázia, které bylo uzavřeno, musel přejít na obchodní akademii a koncem války zažil i nucené pracovní nasazení v zemědělství. To však mohl vykonat u příbuzných v Olešné u Horní Krupé, a tak se vrátil do kraje svého dětství na Vysočině, který mu na celý život přirostl k srdci. V roce 1948 odmaturoval a pod vlivem svého uherskohradištského faráře Josefa Jadrníčka se přihlásil ke studiu evangelické teologie na tehdejší Husově bohoslovecké fakultě – ta v době jeho studií prošla reorganizací a změnila jméno na Komenského.

Po absolutoriu fakulty v listopadu 1952 se stal vikářem v Pardubicích u faráře Josefa Smolíka. Službu kazatelskou musel zanedlouho na dva roky přerušit výkonem povinné služby vojenské v Benešově. Po odchodu Josefa Smolíka k učitelské práci na fakultě se v roce 1962 stal v Pardubicích farářem. V témže roce se

oženil s Mirjam, rozenou Šebestovou, vikářkou u Královéhradeckém seniorátu. Manželům se narodily tři děti, Kateřina, Jana a Josef, které dodnes vděčně vzpomínají na dětství a mládí v pardubickém sboru. V roce 1969, ještě v dozvucích politického uvolnění šedesátých let, využil Jiří Doležal možnosti dvousemestrálního studijního pobytu na teologické fakultě univerzity v dolnosaských Göttingen.

Po třicetileté službě v Pardubicích se manželé Doležalovi v roce 1983 vydali na nové působiště ve výrazně odlišném prostředí – z živého městského sboru ve východočeském Polabí odešli na jihomoravský vinařský venkov. Jiří byl zvolen farářem v Hustopečích, Mirjam v blízkých Nikolčicích, které si vybrali za své bydliště. V té době již obě dcery studovaly teologii v Praze a syn se učil pekařem v Brně. Na Moravě pak Doležalovi sloužili dalších 11 let.

V roce 1994 se vrátili teď už jako penzisté do Pardubic, do bytu v Polabinách, a mimo jiné se těšili ze sedmi vnoučat, která se postupně v rodinách jejich dětí narodila. Jiří Doležal ovšem i po odchodu do důchodu ještě 12 let (1994–2006) působil jako farář v sousedním sboru v Bukovce. V letech 1996–2006 vyučoval na Vyšší odborné škole biblické v Hradci Králové novozákonní exegezi a nauku o kázání (homiletiku). I v pozdějších letech rád sloužil na kazatelně, při biblických hodinách a domácích pobožnostech nejen v Pardubicích a nejen v evangelické církvi. Ještě před několika lety připravoval biblické programy pro podzimní pobyty seniorů v evangelickém středisku u Chotěboře.

Po celou dobu své aktivní služby se vedle soustředěné práce ve sborech angažoval také v širší církvi. Péče, kterou věnoval kazatelské

přípravě, se projevovala v pracovním společenství, jež dlouhodobě udržoval s několika přáteli a kolegy ve službě a v němž si pravidelně, týden co týden, vzájemně posílali „preparace“ – excerpta z odborné literatury k biblickým textům, na které pak v neděli kázali. Nazývali ten spolek různě – například „Rada vzájemné homiletické pomoci“ (se zkratkou RVHP) nebo „Exegeticko-homiletické společenství“ (EHS). Jiří Doležal také dlouhá léta pracoval v poradních odborech synodní rady – teologickém a liturgickém, v němž se pod vedením Josefa Smolíka podílel na „liturgické reformě“ ČCE v podobě nové Agendy.

Jiří Doležal byl teolog vyhraněný, avšak nikoli úzkoprsý. Už při studiu pod vlivem některých učitelů, ale také některých výrazných spolužáků a později celoživotních přátel, jako byl Milan Hájek, si zformoval svou celoživotní teologickou orientaci: teologii pochopil především jako výklad Písma, ovšem zaměřený do života církve, jež je zvěstovaným slovem – kázáním slova Božího základním způsobem určována, ba tvořena. Za „služebníka Božího slova“, ministra *verbi divini*, jak to rád latinsky opakoval, se považoval především, a to zcela bytostně; odchod do výslužby na tom nic nezměnil.

Toto velmi časně a velmi jasné nasměrování však neznamenalo, že by byl se studiem hotov. Studoval teologii celý život, svou rozsáhlou knihovnu, kterou soustavně od mládí až do stáří budoval a na kterou byl patřičně pyšný, rozhodně neměl na ozdobu. V době působení v Pardubicích začal z podnětu prof. Smolíka pracovat na disertační práci z oboru praktické teologie, v níž se věnoval otázce, jak obsah kázání vedle biblického textu ovlivňuje situace, v níž kázání vzniká a do níž směřuje. Pro toto postgraduální studium na pražské fakultě však nezískal tehdy potřebný souhlas státních orgánů a doktorát teologie mu byl udělen až těsně před „sametovým“ převratem v roce 1988 *honoris causa*.

Hlavním teologickým učitelem se mu celoživotně stal švýcarský profesor dogmatiky Karl

Barth, ale to neznamenalo, že by nestudoval jiné. Rovněž celoživotně byla jeho teologickým stanoviskem evangelická teologie ve své „reformované“, tedy „kalvínské“ variantě, ale to mu nebránilo ve výrazné angažovanosti ekumenické – jednou z posledních „kazatelských“ činností, jimž se věnoval v důchodu, bylo konání biblických hodin pro společenství římských katolíků v Pardubicích.

Jiří Doležal (1929–2023)

V roce 2016 Jiří Doležal ovdověl a dalších šest let žil samostatně v bytě v Polabinách, na stará kolena se ještě naučil řadu praktických činností, jež si tato existence žádala. Na podzim roku 2022 si ho vzala k sobě na faru do Rovečného dcera Jana, léto trávil u Kateřiny na faře nymburské. O vánočních svátcích se v Rovečném ještě potěšil z řady návštěv a na Boží hod se zúčastnil bohoslužeb se slavením večere Páně. Pokojně zemřel o pět dní později, na samém sklonku roku.

Jan Roskovec

DIAKONIE

UKRAJINA

Jídlo proti zbraním

Diakonii navštívili Stanislav Lyubimsky a Oleksandr Varivoda z organizace Myrne Nebo (Mírové nebe)

Organizace vznikla v prvních dnech ruského útoku na Ukrajinu a dodnes poskytuje pomoc lidem zejména v charkovské oblasti, kudy prochází bojová linie. Diakonie, přesněji Středisko humanitární a rozvojové spolupráce, je u toho. Ve spolupráci s ministerstvy vnitra a zahraničí, s pražským magistrátem a díky stovkám individuálních dárců finančně podporuje organizaci Myrne Nebo v její humanitární činnosti.

Pro Cherson a Charkov: 7200 jídel

To je norma, o kterou se Myrne Nebo denně postará, aby měli lidé v chersonské a charkovské oblasti co jíst. Mnoho míst je tam totiž odříznutých od světa – jsou bez elektřiny, obchodů, bez sjezdných silnic. Vařit se může pouze na ohni. Už dva roky proto Myrne Nebo provozuje sociální kuchyni, která každý den rozvázá teplá jídla a potravinové či hygienické balíčky. Čini tak stále, i v nepříznivém zimním období.

Pro děti: volnočasová centra

Kupjansk, Izjum, Charkov a mnoho dalších měst a obcí. Kvůli válce tady není standardní školní docházka. Děti se učí z domova online. Co jim pak schází, je přímý kontakt s vrstevníky. Myrne Nebo se jim to snaží vynahradit a organizace vybudovala síť 14 dobře vybavených dětských center. Děti tu mohou trávit volný čas

hrou, sportem, tvořením, a zejména setkáváním s kamarády. Psychologové jim pomáhají pochopit traumatickou realitu a najít způsob, jak se vyrovnat se silnou emoční zátěží.

Záchrana domů a miny

Již okolo 300 domů, zaplavených vodou z protržené Kachovské přehrady, se podařilo za pomoci Myrneho Neba vyklidit a ošetřit sanitací. Dále organizace zahajuje rozsáhlou kampaň, zaměřenou na informace o minách a nevybuchlé municí. Obojí je v oblasti téměř všudypřítomné a ohrožuje stovky lidí na životě. Vyškolení lektori proto vysvětlí dospělým i dětem, jak hrozbě min a municí předcházet a jak jednat, když na miny či municí narazí.

Jitka Kozubková

Království nebeské bez hranic aneb víra v cizině

Věříme, že pojmy cizinec a našinec jsou jen relativní

Když je člověk v cizině, může v kostele najít kus domova. Věříme, že Hospodin je domovem pro každé pokolení (Ž 90,1). Při dlouhodobém pobytu v zahraničí je však důležité také setkávání s něčím známým – se známými písněmi, byť v cizím jazyce, se známou liturgií. Domácí sbor v zahraničí, v němž člověk může navíc mluvit svou mateřštinou, se stává v cizím oceánu ostrovem pro lidi, kteří jsou od domova daleko, či svůj domov v zahraničí teprve hledají.

Najít svůj ostrov je pro Robinsony i Pátky důležité – jak pro ty, kteří jsou pryč dlouho, ale vědí, že se vrátí a chtějí pomoci sobě i svým dětem udržet kulturní národní identitu, tak i pro ty, kteří chtějí v novém jazyce a v nové kultuře zdomácnět. Není to totiž snadné, a integrace, aby byla úspěšná, se musí provádět pomalu, aby ji lidé mohli dobře zvládnout. A zahraniční kostely a sbory mohou udělat dobrou službu jak pro udržení dosavadní identity, tak pro získání nové.

Přiblížme si nyní několika větami situaci cizinců u nás. V průběhu času se i Česká republika stala zemí, v níž žije mnoho přistěhovalců. Přibližně každý desátý obyvatel ČR se narodil v zahraničí, a je tedy integrujícím se cizincem. Vzhledem k tomu, že se v posledních 30 letech z ČR odstěhovalo asi milion obyvatel, jsou přistěhovalci důležití pro naši společnost i pro naše hospodářství. Pokud by jich nebylo, patřila

by ČR k upadajícím státům, které se vylidňují a v nichž chybí odborníci.

Největší národnostní menšinou jsou u nás Ukrajinci (přibližně 600 000), následovani Slováci (119 000) a Vietnamci (67 000). Cizinci nalézají své místo především ve velkých městech, ale rozptýleně žijí v celé naší vlasti. Většina z nich u nás žije dlouhodobě a má dlouhodobá či trvalá víza. Státní občanství a práva s tím související získá každoročně jen asi 6000 zájemců, což je ve srovnání s našimi západními sousedy nízký počet.

*Mikuláš Vymětal při bohoslužbách za migranty
(2023) s Gerhardem Frey-Reininghausem*

Ale vraťme se ve svém uvažování znovu k životu víry! Poněkud stranou zájmu veřejnosti u nás vzniklo v posledních desetiletích mnoho zahraničních sborů, církví a společenství. Ukrajinci se scházejí na bohoslužbách pravoslavných, řeckokatolických, baptistických ►

i adventistických. Slováci mají bohoslužby katolické i luterské. Zájemce bydlící v Praze může navštívit křesťanské bohoslužby i v mnoha dalších jazycích – němčině (evangelické i katolické), bulharštině (pravoslavné), běloruštině (řeckokatolické), angličtině (mnoha různých typů), ale i španělštině, portugalštině, korejštině, japonštině, vietnamštině, čínštině a jistě i jiné. A to je dobře, vždyť před trůnem Beránkovým se sejdou lidé ze všech ras, národů, kmenů a jazyků (Zj 5,9).

Když vezmeme tuto skutečnost vážně, co můžeme dělat? Jednou v roce, na Mezinárodní den migrace 18. 12., se v Praze konají bohoslužby za migranty. Účastníci při nich prosí za migranty a spolu s nimi také děkují. Přitom se najednou proměňuje emoční náboj slova migrant z negativního na pozitivní. „Je to dobře, že jste tu s námi,“ zaznívá od domácích. „Děkuji ti, že sis uvědomil, že jsem také migrant,“ řekl pořadateli jeden velmi zdomácnělý Němec, který zde žije již přes 30 let. Být přistěhovalec totiž vůbec není snadné, často je to úkol, který trvá i několik generací.

Bible nám nařizuje milovat cizince a hosty. Jak se to projevuje v praktickém církevním životě? Myslím, že je to možné vůči jednotlivcům, ale také vůči komunitám. Česko patří k nejvíce sekularizovaným zemím světa a mnozí z přistěhovalců, kteří jsou věřící, hledají své místo i v domácích křesťanských společenstvích. Pomůžeme jim v našem sboru zdomácnět? Projevíme o ně zájem? Pomůžeme k tomu jistě i taková drobnost jako několikajazyčný nápis na venkovní nástěnce – „všichni jsou vítáni na bohoslužby“ či připravené písničky, které jsou také vícejazyčné a jež je možné použít v případě zahraniční návštěvy. Mně jako faráři pro menšiny jsou známy případy, kdy farář chystá pro pravidelné návštěvníky bohoslužeb s pomocí internetového překladatele kázání i v jazyce, který sám neovládá.

Leckde v našich sborech či v jejich okolí se schází k bohoslužbám také zahraniční společenství. Často se kontakty mezi českým a zahra-

ničním sborem omezují na jednání o pronájmu prostor. Přitom je to také možnost k vzájemnému sdílení víry. Využit této příležitosti vyžaduje z obou stran dobrou vůli, nasazení i trpělivost. Domácí však přece jen třímají v ruce větší kus provazu.

mladí Jihokorejci v kostele sv. Martina ve zdi

V zahraničních sborech je také dvojí tendence. Jednak vytvořit pro návštěvníky ostrov vzdáleného domova, kde se nic nemění. A nebo se stát součástí světa okolo a udržovat s ním živý kontakt. Bohoslužeb se často účastní jak lidé, kteří vědí, že jsou na místě jen pracovně a za několik let se vrátí domů, ale také ti, kteří se chtějí integrovat a v našem národě zdomácnět.

Spolupráce domácích a zahraničního sboru může obě společenství značně obohatit a rozšířit obzor víry věřících z obou komunit. Za příklad nám mohou sloužit třeba česko-korejské bohoslužby, které se pravidelně konají v kostele U Jákovova žebříku.

Věříme, že pojmy cizinec a našinec jsou jen relativní, protože domácími víry jsme především u Boha, kde najdeme svou pravou vlast. To nám může pomoci k často nesnadnému překonání jazykových i národnostních hranic a k vytváření společenství, které je drobnou předjímkou nebeského království, kde žádné hranice už nejsou.

Mikuláš Vymětal, foto: ARo

Naděje v těžké době

Do příprav novoroční ekumenické slavnosti zasáhla tragédie na filozofické fakultě

Tématem letošních novoročních ekumenických bohoslužeb, které byly vysílány ze sboru CČSH v Praze na Vinohradech, měla být od počátku myšlenka Boží posily v těžkých dobách. Teroristický útok hnutí Hamás proti Izraeli a následný konflikt, který dopadá na mnoho civilních obyvatel, stejně jako trvající hrůza války na Ukrajině, to všechno byly myšlenky, které jsme do přípravy bohoslužeb plánovali vtělit. Patřilo k tomu i pozvání rabína, který se poprvé v dějinách těchto bohoslužeb měl připojit také svou modlitbou za mír a za všechny trpící.

Doprostřed přípravy přišla tragická a nepochopitelná událost hromadné vraždy na filozofické fakultě, která se mnoha lidí, mne nevyjímaje, velmi osobně dotkla. Bylo mi jasné, že tomuto tématu nebude možné se vyhnout. Zároveň ale bylo jasné, po jak tenkém ledě kráčíme – bohoslužby měly a musely být ekumenické a zdaleka ne všechny církve ERC mají ve zvyku modlit se za mrtvé; pozůstali a přátelé obětí a zraněných byli pod velkým mediálním tlakem a prosili o diskrétnost, což jsme museli respektovat, a navíc zde byla nepříliš pozitivní zkušenost s televizním přenosem římskokatolického requiem za oběti, které bylo zcela neekumenické a setkalo se – mírně řečeno – s rozporuplným přijetím u veřejnosti i těch, které tragédie zasáhla.

Proto jsme nakonec zvolili cestu spíše střízlivého, minimalistického a především symbolického

obřadu bez mnoha slov, který byl svěřen studentům Karlovy univerzity, oslovených univerzitními kaplani. Přítomna byla i proděkanka i další zástupci akademické obce a aktivně se bohoslužeb účastnili také zástupci evangelické farnosti, odkud pocházela jedna z obětí. Zpíval Vysokoškolský umělecký soubor Univerzity Karlovy a přednesl několik skladeb z Franusova kancionálu, který byl předmětem akademického bádání zavražděné muzikoložky dr. Lenky Hlávkové.

Předivo celých bohoslužeb bylo záměrně sestaveno právě z takovýchto drobných souvislostí spíše než z okázalých gest. A do této atmosféry nad očekávání dobře zapadla i modlitba rabína Davida Maxy, který se velmi dobře vyrovnal s citlivým úkolem modlit se opravdu za všechny trpící bez politického podtónu. Dialogické kázání předsedy ERC Tomáše Tyrlika a římskokatolického biskupa Tomáše Holuba pak podtrhlo původní téma, tedy naději v těžké době, které ve světle události na FF UK dostalo novou aktuálnost.

Zda se záměr zdařil, to snad posoudí laskavý čtenář a divák. Já nemohu než skončit osobní poznámkou – znal jsem osobně tři z těch, kdo na FF UK přišli o život. A věřím, že jsme s novoročními bohoslužbami pro uctění jejich památky udělali to, co bylo v našich omezených silách. A za to bych chtěl všem, kdo se podíleli, srdečně poděkovat.

Petr Jan Vinš, generální sekretář ERC

Poznávat Boha po africku

Misijní výprava k rovníku

Ježíš řekl, že se s Bohem můžeme potkávat v našich bližních, v lidech, které nám Pán Bůh postaví do cesty (Mt 25,40). Vloni v červenci jsem dostal zvláštní příležitost poznávat Boha prostřednictvím našich sester a bratrů z Ugandy, Keni a Jižního Súdánu.

Výpravu na jih pořádal Spolek pro Jižní Súdán (spolekjisudan.cz), který už od osamostatnění tohoto nejmladšího státu na zeměkouli propojuje Čechy s těmito Súdánci, a to ve třech hlavních směrech: 1. humanitární projekty (potravinová pomoc v době katastrofální neúrody, financování několika zdravotních středisek), 2. adopce sirotků (ve spolupráci s nadací Mezinárodní potřeby; čeští dárci sponzorují už skoro 70 dětí, kterým súdánské války vzaly jejich nejbližší) a 3. vzdělávání kazatelů a církevních pracovníků (bez ohledu na církevní příslušnost).

Výuka v jazyce „Acholi“

Hlavním cílem loňské výpravy bylo uspořádání týdenního semináře pro pastory a kazatele, ale taky třeba učitele nebo sborové sestry z různých církví a sborů ze státu Central Equatoria v Jižním Súdánu. Vzhledem k velmi nejisté bezpečnostní situaci v samotném Jižním Súdánu, která komplikuje jakékoli plánování, se seminář konal v uprchlické osadě Palabek na severu Ugandy (na území této „osady“ žije okolo 70 000 válečných utečenců).

Česká výprava měla šest členů ze čtyř různých církví. Semináře se účastnilo 16 studentů, kteří se různými způsoby překodrcali přes hranici – pro některé z nich to bylo možná složitější než pro Čechy cesta přes čtvrt zeměkoule.

Byli rozděleni do čtyř skupinek, které se střídaly u jednotlivých učitelů, z nichž každý měl své konkrétní téma. Jedno z nich bylo „žalmy“, další „základy křesťanské víry“ nebo „zákon a milost“.

Česká výprava v Ayii

Samotné vyučování bylo komplikováno tím, že ne všichni studenti uměli dostatečně anglicky a v některých skupinách bylo nutné výklad i rozhovor překládat do místního jazyka Acholi. Taky jsme nesměli očekávat vysoký standard předchozího vzdělání, velká část studentů za sebou nemá ani nic srovnatelného s naší střední školou. Prostí vesničané, kteří touží pomoci svému společenství, někteří ale velmi inteligentní. Bohužel, v Jižním Súdánu není dost biblických škol ani teologických fakult. Ani připojení k internetu, kde by si člověk mohl najít kurz pro začátečníky, není dostupné všem. Je tady spousta křesťanů, a jejich počet dokonce roste, ale už jen vlastnit Bibli je pro mnohé z nich těžce dostupný luxus. A to včetně oficiálně ordinovaných kazatelů.

Raději Bibli než rýži

Před pár lety zástupci spolku pro Jižní Súdán mluvili s tehdejším anglikánským biskupem Bernardem a ptali se, co můžeme pro místní udělat. Byl to čas, kdy se země snažila vzpamatovat z následků válek, do toho přišla neúroda a hladomor, a tak spolek posílal do Súdánu nákladáky s jídlem. Ale Bernard tenkrát prohlásil: „Můžete sem dovézt tisíce kamiónů rýže, a stejně nenakrmíte všechny. Radši nám dovezte Bibli a uče nás jí rozumět.“

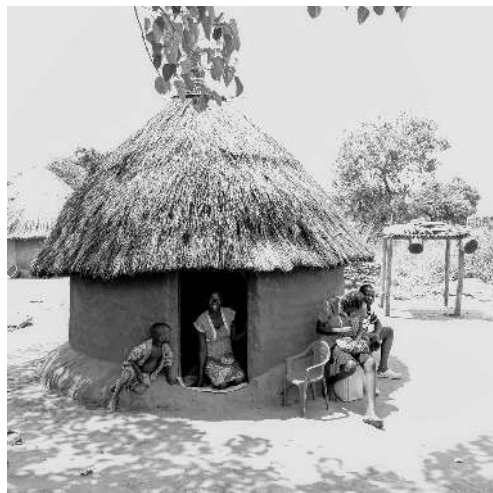
Vezli jsme s sebou 25 anglických studijních Biblí a připravili lekce k různým biblickým tématům. Velmi brzy jsme zjistili, že přípravy jsou sice potřebné, ale dál plachtíme v neznámu.

Hloubka a závažnost otázek nebo připomínek našich studentů mě občas velmi zasáhla a bylo opravdu nelehké na ně odpovědět. Jedna z mých lekcí se zabývala odpuštěním – odpuštění Boží jako základ křesťanské existence a mezilidské odpuštění jako nezbytnost, ba dokonce jako podmínka odpuštění Božího (viz Mt 6,14–15). V závěrečném hodnocení víc než polovina studentů uvedla, že to bylo pro ně nejdůležitější z toho, co ode mě slyšeli. Mluvíme tady o lidech, kteří jeden každý v občanské válce ztratili někoho blízkého a nesou si v sobě hlubokou křivdu a zranění. Nebo další lekce, pro změnu o Desateru, a otázka: „Má hřích člověk, který někoho zabil ve válce, protože někdo jiný mu řekl – jestli ho nezabiješ, zabiju já tebe?“ To jsou otázky, na které nelze odpovídat teoreticky od stolu, z pohodlí našich bezpečných farních kanceláří...

Výprava do vesničky Ayii

Seminář trval pět dní, pak jsme se rozloučili a nám začala nejdobrodružnější část výpravy. Navštívili jsme na pět dní Jižní Súdán, konkrétně malou vesnici Ayii, která leží přibližně na půlce cesty mezi hranicí a hlavním městem Jubou. Z Ayii pocházeli někteří z našich studentů, a také tam žije početná skupina sirotků, podporovaných českými dárci. Zažili jsme zde bohoslužby a strávili dva dny v místní škole.

Bohoslužby byly půvabné. Jak je v Africe zvykem, trvaly bezmála tři hodiny a velkou část z toho se zpívalo a tančilo k oslavě Boží. Do programu se zapojovali různí členové sboru – ať už slovem, modlitbami nebo nacvičenými písněmi. Dostalo se mi cti tady kázat a zvlášť jsem obdivoval školní děti, protože trpělivě vydržely kázání, které se díky překládání každé věty do Acholi protáhlo dost přes půlhodinu. Shromáždění po celou dobu pilně reagovalo – každou chvíli někdo z davu zavolal „amen!“ a ostatní svým amen přitakávali.

kuchyňský tukul (chýše) a sirotci

Jako vzácné hosty nás posadili dopředu kolem stolu Páně, měli jsme možnost pozorovat účastníky a překvapilo nás, že naprostou většinu tvoří mladé ženy a dívky. Dospělí muži se dali spočítat na prstech – dva kazatelé sboru a pár učitelů školy. Po skončení jsme se ptali, kde jsou chlapi. Odpověď byla stručná: Buď zemřeli ve válce, nebo bojovali na špatné straně a teď se ukrývají někde v uprchlických táborech za hranicí, aby nemuseli do vězení. Zbytek mužů je v buši, kácí stromy a pálí dřevěné uhlí, aby měli na živobytí pro své rodiny. Pálit dřevěné uhlí je ostatně jedna z mála možností, jak si tady lidé mohou nějaké peníze vydělat.

Velká část obyvatel nemá žádné příjmy a žije jen z toho, co vypěstují na svých zahrádkách ►

a políčkách; když se urodí trochu víc, sednou si u silnice a nabízejí svůj přebyteček k prodeji kolemjedoucím. Některé rodiny jsou permanentně rozděleny – žena s dětmi se stará o domácnost a o úrodu, manžel pracuje někde ve velkém městě, domů jezdí na Vánoce a Velikonoce a pokaždé přiveze hrst liber, ze kterých pak rodina žije do dalších svátků.

Česko-súdánské zdravotní středisko

Pokud přijde nemoc, je to katastrofa. Nejdříve se vyzkoušejí bylinky a tradiční prostředky. Když nezaberou, zkusí se zaříkávání. Když nepomůže ani to, odevzdaně trpí a čekají na smrt. Státní zdravotní péče je minimální a zdravotní pojištění je neznámý pojem. Ještěže je tady díky českým podporovatelům malé zdravotní středisko s lékařem Charlesem a sestřičkou Joan. Pravda, doktor úřaduje jen půl týdne, druhou půlku má pro další středisko v pohraničním Nimule. Na obou místech doslova zachraňují životy. V roce 2023 dvě sestry a doktor ošetřili bezmála 1700 pacientů! Výhodou našich středisek (oproti státním) je, že díky českým dárcům mají léky a můžou je lidem poskytovat bezplatně.

Jedna z našich studentek je vdova, manžel jí zemřel při dopravní nehodě. Ke svým vlastním dětem si přibrala ještě několik sirotků, dohromady jich má na starosti 11. Jeden z nich, čtrnáctiletá slečna, se delší dobu necítila dobře. Prohlédl jí doktor z našeho zdravotního střediska a přišel s podezřením na tuberkulózu. „Je to vážná věc,“ řekl, „a nemám tady vybavení ani na potvrzení diagnózy, natož abych jí dokázal pomoci. Potřebujeme ji poslat do hlavní nemocnice v Jubě, kde umějí diagnostikovat i léčit.“

Cena života této slečny byla 100 dolarů, což zahrnovalo cestu autobusem do hlavního města, diagnózu v nemocnici a začátek léčby. Kdybychom tam zrovna v tu dobu nebyli a nemohli dát tuto částku dohromady, dívka by pravděpodobně pozvolna zemřela. Dokončení léčby si později vyžádalo dalších 300 dolarů, které se díky Bohu podařilo získat od obětavých dárců

v Česku. Česko-súdánské zdravotní středisko v Ayii doslova zachraňuje životy.

Škola v Ayii má asi 250 žáků ve věku od 5 do 15 let. Poskytuje jim základní vzdělání, naučí je číst a psát, naučí je základy angličtiny (ta je jedním z oficiálních jazyků země – jinak má každý kmen svůj vlastní, a někdy se nedomluví ani s lidmi ze sousední vesnice). Dále jsme viděli přírodopis, zeměpis, matematiku a ekonomiku. Velmi významnou součástí je také výchova k osobnostnímu růstu a národní hrdosti, která prostupuje napříč všemi předměty. Zdaleka nejoblíbenější je ovšem tanec a zpěv.

Kromě vzdělání škola dává dětem taky svačinku a oběd – sice prosté, ale přece jídlo. Na svačinu obvykle bývají ovesné vločky a na oběd posho (z kukuřičné mouky udělaná tuhá kaše) se zelenou omáčkou (podobnou špenátu). Občas pro změnu fazole nebo rýže. Žádné dítě, které do školy chodí, nezůstane o hladu. Tento zvyk neplatí jen pro školy súdánské, ale viděli jsme jej i v uprchlických školách v Ugandě nebo v nairobských slumech.

ve škole pro chudé děti v Ngongu (Keňa)

Vděčně a s láskou

Začal jsem své psaní tím, že jsem měl možnost poznávat Boha ve vzdálených exotických krajích. Co jsem se tedy o našem Pánu dozvěděl? V prvé řadě to, že je lidem blízko. Možná tím bliž, čím jsou chudší, nemocnější, slabší. Stále platí, že se Bůh zastane sirotka a vdovy a že se dovolají jeho pomoci. Z toho ovšem vyplývá taky to, že

my – bohatí, zdraví a silní – máme na jeho výzvu odpovědět a rozdělit se o svůj blahobyt s těmito blahoslavenými (Lk 6,20) bratry a sestrami.

Poslední věc, kterou chci zmínit, bylo zahanbení vděčností těchto lidí. Děkují Stvořiteli za každé sousto chlebové placky, protože zažili dny, kdy žádné ani neviděli. Při návratu zpátky po měsíci, stráveném s těmito pokornými sestrami a bratry, jsem měl smůlu, že jsem seděl v kupé s několika lidmi, kteří se potkali poprvé, ale spojovalo je jedno téma – co všechno

nefunguje. Ve vagóně, v životě, ve společnosti. Od vlakové klimatizace až po vládu. Přiznám se, že se mi v tu chvíli zastesklo po dětech Božích, které uprostřed nedostatku radši využívají každou příležitost k poděkování, než aby vprostřed nadbytku hledali neustále důvody ke skuhrání a nadávání.

Jel jsem do Afriky učit, ale možná jsem se sám naučil víc...

Štěpán Janča, redakčně kráceno

JUBILEUM

Přání k vstupu do druhého století

Sestra Bedrunková slaví mimořádné kulatiny

Málokdy je příležitost oslavit s nějakým členem sboru kulaté výročí s trojmístným číslem. Proto máme opravdu obrovskou radost, že v dejvickém sboru ČCE 18. února oslaví své 100. narozeniny paní doktorka Světle Bedrunková. Již na masopustní neděli pak plánujeme ve sboru vyjádření vděčnosti za její život při společném obědě i s dcerou sestry Světlou, s vnuky a širší rodinou.

Sestra Světle naplňuje obsah svého jména celý život svou optimistickou povahou, přemýšlivostí a odhodláním vnášet světlo do temných míst a těžko řešitelných situací. Podle svých slov také zažívá stálou ochranu shůry. Je potěšení poslouchat její dobrodružná vyprávění o dětství ve Frýdku a ve Zlatníku pod Lysou horou, kde byl její tatínek učitel. Ve frýdeckém sboru ČCE byla pokřtěna a konfirmována.

Přežila několik smrtelných nemocí (i svérázný způsob léčby jako pití petroleje na záškrty) a i později, když působila pět let jako lékařka v Tunisu, zažila mnoho zdraví ohrožujících situací. Právě vědomí lidské křehkosti, sociální nouze mnohých lidí a potřeba pomáhat ji přivedly až do služeb prvního prezidenta

nezávislé Tuniské republiky Habíba Burgiby. V této africké zemi prováděla v sedmdesátých letech osvětu o možnostech plánování rodičovství a pomáhala místním ženám v oblasti gynekologie a porodnictví. Po návratu do Prahy zůstala v oboru až do zaslouženého důchodu.

Světle Bedrunková

Dejvický sbor je její další rodinou více než deset posledních let, kdy po manželově smrti na pozvání souseda navázala na své evange- ►

lické kořeny a začala do našeho sboru docházet. Sestra Světla žije také kulturou, s oblibou zajde na koncert do Rudolfiny, na Klub poznávání ve sboru, ráda čte. Je vděčná, že je stále soběstačná a její krásně upravený byt je vliďným místem k společnému posezení a naslouchání dobrodružstvím dlouhého a dobře naplňovaného ži-

vota. Sestro Světlo, srdečně Vám i nadále přejeme Boží požehnání, vědomí Božího doprovázení, pevné zdraví a stálou radost ze života! Jsme vděční, že Vás mezi sebou máme!

*Za dejkický sbor **Magdaléna Trgalová**, foto: archiv sboru*

RECENZE

S dětmi do zaslíbené země

Knížka Mojžíš je dobrým průvodcem na cestu

„**M**ojžíš vyrobil desky, vyšel s nimi za Pánem Bohem na horu a zůstal tam čtyřicet dnů.

„Jenom já jsem váš jediný Bůh. Nemalujte si mě. Sedmý den nepracujte. Mějte rádi své rodiče...“

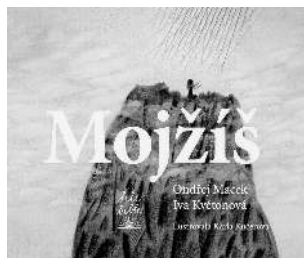
A když po všech těch dnech sestupoval Mojžíš z hory zase do tábora, tvář mu krásně zářila a usmíval se. To, že je Pán Bůh s člověkem, je někdy i vidět.“

Tak čteme v nové knize pro děti s názvem *Mojžíš*. A je to po roce další kniha brněnského dua farářů Ivy Květonové a Ondřeje Macka s obrázky Karly Kučerové. (Před rokem to byla kniha *David*.)

Knížka není jen převyprávění, ale nabízí otázky a zve k dotažení příběhu do současnosti. Třeba u kapitoly *Bronzový had* čteme toto: „Je to tak, že všechno špatné, co se nám děje, je trest od Pána Boha? Nebo je to jen náhoda? Má náš způsob života a to, jak a o čem mluvíme, vliv na zeměkouli, na vztahy mezi lidmi, na nás samotné? Izraelci nevěřili na náhody, bylo jim jasné, že zase udělali velikou chybu. Za ty šílené události nemůže Pán Bůh ani hadi, ale oni sami.“

Každou kapitolu doplňuje obrázek. Černé nebo šedivé, jakoby stínové postavy s dlouhými končetinami se pohybují po barevné krajině. Zdají se lehce načrtnuté a přitom vyjadřují

pohyb i náladu, na některých obrázcích působí trochu jako hemžící se mravenci. Podobně jako ručně vyráběné biblické postavičky, používané při katechezi, nemají postavy na obrázcích tvář. Někde jsou ilustrace doplněny o slova nebo krátké věty, třeba *Mojžíš* na hoře *Nebó* s úžasem hledí do zaslíbené země a vydechne: „To je krása.“

Knihy má 22 kapitol, většina z nich je zakončena otázkou nebo úkolem, k luštění nebo malování zvou děti malé myšky. Např. u kapitoly o *Bileámově oslici* je otázka tato: „Kolik bys chtěl/a mít peněz? Na co bys je použil/a? Znáš příběh někoho, kdo měl spoustu peněz, ale rozdal je?“ Na obrázku je tam myška, která zamyšleně sedí nad kýblem plným dolarů.

Knihy je psána dnešním jazykem s použitím našich reálií a výrazů. Hebrejové mají piercing, stany na poušti stavějí z tropika, Hebreje od Egypťanů odděluje plot. Dovíme se i méně známá jména – *Mojžíšovi* rodiče se jmenují

Amram a Jochebed, princezna, která Mojžíše vyloví, je Batja.

Čtenář je také pozván nahlédnout do psychologie postav. Faraonova dcera se svým jednáním bouří proti šílenému otci; Mojžíš u královského dvora občas před usnutím přemýšlí: „Kdo vlastně jsem? Princ, nebo otrok? Otrok, nebo princ? Hebrej, nebo Egypťan?“

Z hořícího keře se ozývají slova: „Nevejdu se, Mojžíši, do slov. Nejde mě popsat větami. Ani

namalovat. Jako nejde beze zbytku popsat život. Dávám ho. Minulost, přítomnost, budoucnost. Jsem. A budu. Budu s tebou! Budu s Izraelci! Nejsem jen tady. Jsem všude.“

Přeji vám, abyste také zaslechli slova naděje. Ať už z Bible, z hořícího keře, z knížky pro děti nebo ještě někde úplně jinde.

Ondřej Macek a Iva Květonová: Mojžíš. České Budějovice, Petrinum 2023, 88 s.

Lenka Ridžoňová

POSLEDNÍ SLOVO

Adame, kde jsi?

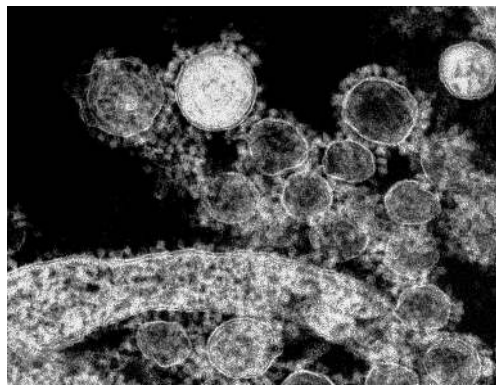
Lidské stvoření je zvláštní druh živočichů. Nejenom že dovede tak jako ostatní živá stvoření vnímat svět okolo sebe, ale dovede také tento svět poznávat, rozvažovat o něm.

Jsmo fascinující stvoření, vezmeme-li v potaz, co vše jsme už o světě zjistili, co vše jsme poznali. Víme tak, že život už tu je více než 4 miliardy let. Prošel pěti vymíráními druhů. Ta časová epocha je mimo naši představivost, a při pohledu do této časové hloubky zůstáváme pouze s úžasem hledět. Se stejným úžasem, jako když hledíme Webbovým dalekohledem do dálek vesmíru nebo si uvědomíme, kolik živých buněk a mikroorganismů spolupracuje na tom, abychom tady a teď četli tento článek.

Zjistili jsme toho o světě ještě mnohem víc a díky tomu jsme také hodně věcí dokázali. Větru a dešti ještě poručit neumíme, ale umíme jezdit autem, mít na stole jahody v zimě, postavit mrakodrap nebo atomovou elektrárnu, zabalit vše do plastových obalů, antibiotiky zničit bakterie. I na měsíci jsme byli pomocí hejblátek, která jsme vynalezli. Snad tedy i na ten vítr a déšť jednou dojde.

Šesté vymírání druhů na planetě se právě děje, z velké části je způsobeno právě tím fascinujícím stvořením, které toho tolik ví. To stvoření toho totiž také, ač si to pouze nerado přiznává, dost neví a nezná. O podstatě

a smyslu všeho kolem sebe pouze nerado přemýšlí. Anebo rádo, ale neumí se dobrat závěru. A to si tuze nerado připouští.

Podstata hmoty, času, evoluce života, existence zla na zemi. Je toho na nás moc, nevíme odkud začít. Smysl to všechno někdy dává a někdy také vůbec ne. Někdy se nám svět jeví jako krásná zahrada, někdy jako beznadějně slzavé údolí, někdy jako nesmyslný podnik. O podstatě všeho přemýšlelo mnoho lidských synů a dcer. Došli k tomu, jiní zase k onomu, a pouze někteří vyvolení se dopracovali k číslu 42.

Některým se ale přihodila zvláštní věc. Jako by je někdo volal, jako by na to všechno nebyli sami. Adame, kde jsi?

Jan Soběslavský, foto: pexels.com

Modlitba za Ukrajinu (Praha, kostel Nejsvětějšího Salvátora, 16. 12. 2023).

foto: Alexandr Kobranov

Evangelický měsíčník

ČESKÝ BRATR

vydává Českobratrská církev evangelická

REDAKČNÍ RADA

Šéfredaktorka:

Adéla Rozbořilová

Jazyková redaktorka:

Jana Plíšková

členové: Jiří Hoblík, Jiří Hofman,

Jana Hofmanová, Ondřej Kolář,

Jaroslav Pechar, Lenka

Ridzoňová, Adam Šůra

NA OBÁLCE

foto: František Plzák

REDAKČNÍ UZÁVĚRKA

Uzávěrka březnového čísla

ČB 3/2024 je 18. 2. 2024

BANKOVNÍ SPOJENÍ:

číslo účtu: 179521067/0300

IBAN: CZ93

03000000000179521067

DISTRIBUCE PRO

ZRAKOVĚ POSTIŽENÉ

elektronicky a ve zvukové

podobě: Diakonie ČCE,

Klimentská 18, 110 05

Praha 1, tel.: 222 316 306,

732 324 956

e-mail: szp@scps.diakonie.cz

TISKNE

OPUS v.d.i.

Janáčkovo nábřeží 1075/27

150 00 Praha 5

ČASOPIS

(ev. č. MK ČR E810), vychází 12x

ročně, jednotlivá čísla 45 Kč

roční předplatné 450 Kč

do zahraničí 1300 Kč

Informace o předplatném podá,

objednávky rozšiřuje

(i do zahraničí) redakce.

ADRESA REDAKCE

Jungmannova 9, p. p. 466,

111 21 Praha 1,

tel.: 224 999 236,

e-mail: ceskybratr@e-cirkev.cz,

Facebook: Český bratr,

instagram.com/ceskybratr

www.ceskybratr.cz

- audioverze

- řazení podle rubrik

- verze v PDF ke stažení

ISSN 1211-6793

V letošním roce se věnujeme tematickému cyklu s názvem **Pojmy víry**.

AUTOPŮST

Objevte nový rozměr postního období
a zapojte se do pokusu o prověření vlastní mobility.
Nechte auto doma v době

**od Popeleční středy 14.února
do Bílé soboty 30.března**

2024

- ✓ Objevte a vyzkoušejte si v tomto období (a třeba nejen v něm) jiné alternativy (kolo, vlak, autobus, chůze, spolujízda)
- ✓ Budete mít dobrý pocit ze zlepšení vlastní fyzické kondice
- ✓ Společně pak přispějeme malým dílem k budoucnosti, která si více váží života na Zemi

www.autopust.cz

7.–9. červen 2024
Frankfurt nad Odrou / Słubice

Nic nás

Nič nás nemôže
odlúčiť

Semmi sem
választhat el minket

Nic nie może
nas rozdzielić

Nichts kann
uns trennen

nerozdělí odloučít

Setkání
křesťanů²⁴

christlichebegegnungstage.de